

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سؤالات

سال پنجم - شماره ۱۲۱۴

صفحه ۴۴۴

تیر، سید محمد باقی

۳شنبه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۲۸

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۷۱۸

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

صورت مشروح مذاکرات صد و هفتاد و پنجمین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۱۲
۲ - آگهی های رسمی ۱۳

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۷۵

صورت مشروح مذاکرات مجلس روزیکشنبه بیست و نهم خرداد ماه ۱۳۲۸

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - نطق قبل از دستور آقایان: صدرزاده - تقی زاده - عباسی - حاذقی
- ۳ - تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر کشور راجع باستقلال شهرداریها و لوله کشی آب شهر مشهد و شهر تهران
- ۴ - بقیه مذاکره در اطراف گزارش کمیسیون کشور راجع بانخابات
- ۵ - تقدیم و تصویب دوفوریت طرح پیشنهادی جمعی از نمایندگان راجع بقدرانی از خدمات اعلیحضرت فقید
- ۶ - تصویب دوفوریت لایحه استقلال شهرداریها
- ۷ - بقیه مذاکره در اطراف گزارش کمیسیون کشور راجع بانخابات
- ۸ - موقع دستور جلسه آینده - ختم جلسه

مجلس دوساعت و ده دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - آقای اردلان نسبت بصورت مجلس نظری دارید؟ بفرمائید.

اردلان - عرض کنم در جلسه گذشته چنانچه در صورتجلسه منعکس است نسبت به ماده ۱۲۶ نظامنامه است که در سرنوشت جلسه امروز ماخیزی مؤثر است و آن این است که پیشنهادات را هیئت رئیسه مطالعه بفرمایند و هر کدام که جامعتر است آرا قرائت بفرمایند و الا اگر بخواهند تمام را بترتیب بخوانند نتیجه نخرایم رسد.

رئیس - ترتیب اینکار داده شده است آقای کشاورز صدر بفرمائید.

کشاورز صدر - بنده در نطق قبل ازدستوری

که در جلسه گذشته کردم اظهار نمودم که همانطور که در شهرستانها يك خانه ايکه اجازه میدهند مستأجر برای مستأجر حق سکونت ایجاد میشود بنا براین زارعی که سی الی چهل سال رعیتی کرده برای او هم يك چنین حقی قائل شوند اینجا نوشته شده است که مالک بزراع ملکسی را اجازه میدهد يك حقی قائل شود. يك موضوع دیگر اشاره کردم که بازرده باده درصد اگر بر رعیت داده شود فایده ندارد این را باید جمع بکنند بصرف فرهنگ و بهداشت برسانند و این باز نوشته شده است که ۱۵ یا ۱۰ درصد زراع بدهد خواستم تذکر بدهم که اصلاح بشود.

رئیس - اصلاح میشود آقای دولتشاهی بفرمائید

دولتشاهی - در جلسه گذشته در جواب عریض بنده آقای رئیس فرمودند که نمیشود رأی گرفت و دوباره در مقابل فرمایش آقای امیر تیمور گفته میشود اگر قسمت آخر او حذف بشود میشود رأی گرفت در تالک باز گفته میشود نمیشود رأی گرفت اولاً میخواستیم عرض کنم واستدعا کنیم از مقام ریاست اگر فرض کنیم يك لایحه ای دارای ۵ ماده است چهار ماده را اگر رأی دادند میتوانند که آن ماده آخر را رأی ندهند یاخیر ودر تالی این اختلاف نظر از چه بوده است.

رئیس - شما پیشنهادی کردید باید پیشنهاد طوری باشد که بشود رأی گرفت ومخالف با جریان سابق ماده نباشد و اینکه آقایان بخواهند سه چهار موضوع را در يك پیشنهاد بگذرانند این صحیح نیست باید يك موضوع پیشنهاد شود و آن پیشنهاد هم بموقع داده شود که بشود رأی گرفت طرز پیشنهاد شما هم صحیح نبوده است آقای دکتر طبا بفرمائید.

دکتر طبا - راجع بیانات جلسه گذشته بنده در خارج سوء تعبیری شده بود خدمت آقایانی که بنده را میشناسند و حضور دارند خواستم عرض کنم که بنده بهیچیک از همکاران خود توهین نکردم (صحیح است)

رئیس - آقای حاذقی.
حاذقی - در صفحه دوم روزنامه منعکس است که بنده در جلسه گذشته ضمن تذکر مختصری عرض کردم برای اینکه مجلس بتواند تصمیم نهائی راجع باده شش و اینکه افراد خودشان رأی بدهند بگیرد مقتضی است که نظر نهائی دولت هم معلوم بشود مقصود این بود در همه جای دنیا اکثریت مجلس بنظر دولت احترام میگذازد این گناهی نیست چون

در خارج منعکس شده است که دولت در تصمیمش دلسرد و ضعیف شده است خواستم نظرش را بگویم و چون یکی از همکاران مرا تخطئه کردند خواستم بگویم همانطور که در صورت جلسه منعکس است نظرم این بود که دولت تصمیم نهائی خود را بگوید که ماهم پشتیبانی بکنیم .

وزیر کشور - دولت نظرش را گفته است .

۲- نطق قبل از دستور آقایان : صدرزاده تقی زاده - عباسی - حاذقی

رئیس - چند نفر از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند (دستور - دستور) اگر آقایان اجازه بفرمایند بطور اختصار صحبت بشود اگر چه امروز وقت هم دیر است ولی چون آقای صدرزاده فردا مسافرتی میکنند بشیراز اجازه داده شود که مختصراً صحبت کنند . بفرمایند آقای صدرزاده .

دهقان - بروند و بیایند صحبت کنند .

اردلان - آقای صدرزاده بعد از خانه لایحه انتخابات شریف برید .

صدرزاده - همکاران معظم بنده اجازه میدهند تلگراف مختصری که از شیراز ازناحیه آبه الله آقای حاج سید نورالدین رسیده باستحضار آقایان معظم برسانم و آن این است : از مقام محترم ریاست و رؤساء محترم کمیسیونهای مجلس استدعا میکنم که از لحاظ وظایف دینی و رعایت جهات اجتماعی و صحنی کشور باین درخواست توجه فرموده و طرحی را که مورد تصویب کمیسیون مبتکران هم واقع شده در دستور مجلس قرار دهند . عرض دیگر راجع بوضعیت اقتصادی است که امروز در اکثر محافل و مجالس پایتخت مورد بحث قرار گرفته و همه از سختی و بیکاری مینالند (صحیح است) وقتی در مرکز مملکت از مضیقه اقتصادی بحث و گفتگو باشد حال مردم شهرستانها که از بسیاری چیزها محرومند بخوبی معلوم است مطابق تلگرافاتی که اخیراً از فارس داشتم مردم از اوضاع اقتصادی آنجا سخت اظهار نگرانی کرده و از وعده هائی که برای بهبود اوضاع بآنها داده شده و بمقام عمل نرسیده ، بتظلم آمده اند در این دو سال اخیر مردم فارس به پیروی از نظرو توجه خاص اعلیحضرت همایونی بمرمان و آبادی نقاط دور افتاده مرکز هر دسته جمعیت و بلکه فردی درخور استعداد و توانائی و همت خود دست بفعالیت زدند و اشخاص نیکو کار هم از خود آثار خیری بوجود آوردند و این معنی مورد توجه شاهنشاه معظم قرار گرفت ولی متأسفانه آنطوریکه باید و شاید متناسب باین جنبش باشد از طرف دستگاههای دولتی وسایل پیشرفت و تسهیلات هنوز فراهم نگردیده - تنها بگرفت را بطور نمونه بعرض مجلس میرسانم در سال گذشته کشاورزان فارس در سرما و گرمای غیرعادی بعمل آورده و بکارخانه قند مرودشت تحویل داده اند و از محصول آنها هم متاعی مفید و رواج برای کشور بدست آمده که دولت هم از فروش آن ارقام بزرگی استفاده کرده است ولی متأسفانه تا کنون که چندماه از سال میگذرد هنوز کشاورزان بدنبال قیمت آن میشوند شاید سایر هموطنان ما در نقاط دیگر کشور هم که کارخانه و چغندر کاری است همین درد مبتلا باشند بهر حال اگر بنا شود که بهای متاع رواج و مفید مولین باین نحو بآنها داده شود دیگر انتظار چه کوشش و جنبشی باید از مردم داشته باشیم

از جناب آقای ساعد که بحسن نیتشان ایمان دارم استدعا میکنم که باین موضوعات توجه سریعی مبذول فرمایند و مردم را از یأس و ناامیدی نجات دهند و تصدیق بفرمایند که جز آنکه بای عمل آنها عمل سریع و فوری بپیمان آورند به نحو دیگری نمیتوان مردم را متقاعد ساخت دیگر در این زمینه فعلاً چیزی عرض نمیکم . همینقدر استدعا میکنم که این برنامه ۷ ساله را که بنظر اکثر علما و مفتاح سعادت و بهبودی اوضاع در جمیع شئون کشور تشخیص یافته هر چه زودتر بموقع عمل واجرا گذارند بلکه بهبودی در وضعیت مردم پیدا شود . مطلب سوم بنده راجع بمتقاعدین است بسیار بجا است که دولت افرادی را که از لحاظ سن و دوره خدمت بعد نصاب قانونی رسیده اند متقاعد میسازد و تا حدی از بار سنگینی که بردوش دولت و مردم از لحاظ کثرت مستخدمین موجود است بکاهد ولی حال آنها را هم نباید از نظر دور داشت - دو سه روز قبل تلگرافی داشتم که یک نفر آموزگار که ۴۵ سال خدمت فرهنگی اشتغال داشته با داشتن عائله سنگین متقاعد شده و در این دوره پیری و ناتوانی بسختی میکندراند ۴۵ سال خدمت پر زحمت و خسته کننده آنها در راه تعلیم و تربیت ابناء مملکت چقدر ذقیمت است و باید جامعه از این اشخاص و خدمات آنها به نحو شایسته قدر دانی کند از جناب آقای وزیر فرهنگ که الحق علاقه خاصی بفرهنگ دارند تمنی میکنم که بمنافع و وسائل قدر دانی از خدمات این قبیل خدمتگزاران را هر چه زودتر فراهم فرمایند تا آنجا که ممکن است نسبت بوضعیت آنها رسیدگی نمایند که لا اقل بعد از چندین سال خدمت که اولاد مردم را تربیت کرده اند اولاد و ابناء خود آنها از ادامه تحصیل باز نمانند مستخدم را باید بعد از لازم نگاهداشت و چه در دوره خدمت و چه در دوره تقاعد باید و مسائل اسایش آنها را فراهم کرد که با فراغ خاطر بخدمت دولت بپردازند .

رئیس - آقای تقی زاده .

تقی زاده - بنده عرض مختصری دارم قبلاً لازم میدانم دو کلمه عرض کنم که این نظامنامه مجلس حق نطق قبل از دستور را بطور مطلق داده مانند سابق نیست که بفرمایند بعضی اجازه خواسته اند آقایان بفرمایند دستور ، دستور حتماً بقدر ربع ساعت حق داده شده و این را بطور حاشیه عرض کردم . اما آن قسمتی را که میخواهم عرض کنم خیلی مختصر است اینهم میسر بود که بصورت یک اعتراضی بصورت مجلس عرض کنم و هم بقول آقای کشاورز صدر بعنوان ماده ۹۰ ولی همانطوریکه گفته شد آن را یک جمله ای تشخیص ندیدم که بعنوان مدافعه عرض کرده باشم بنده همانطوریکه عرض کردم کلیه تعصیب در عقیده خود ندارم و خواهش و تمنی کردم که بایدهم این طور بشود که هیچکس تعصب مخصوصی نداشته باشد که بنده بخواهم حرف دیگری را مطلقاً بکنم بمنزای دیگر بگویم اگر معنای دیگر میکنند میتوانست توضیح بدهد بنده این جبارد جلسه نبودم دیدم که بعضی از عبارات و الفاظ مرا بطوری که خلاف مقصود بنده است صحبت کرده اند بنده عرض کردم که رأی مضاعف یعنی اینکه یک آدم چند رأی داشته باشد این صحیح نیست چه آن باندازه

خانه هائی باشد و با بفرمائید که خانه هم ندارد و توجیه بفرمائید خانه مقامش کمتر از حیوانات است یا اینکه چند گوسفند داشته باشد یا مثلاً چند تا اسب داشته باشد و از برای آن بتواند رأی بنهد این صحیح نیست بلکه باید رأی خودش را بدهد این را گفتم که رأی خودش را بدهد و در آن روز عرض این که گفتگو میشود که رأی کم بشود عده آراء کم میشود گفتم برای اینکه رأی کم میشود هر کسی برای خانه هایش ، برای اطفاش برای گوسفندانش بتواند استفاده کند مقصودم این بود که مردم توهین کرده باشم و منظورم این نبود که مردم مثل گوسفندند و از آقای ملک مدنی که چندین دوره با ایشان همکاری داشتم و کمال محبت رانمیت با ایشان دارم انتظار نداشتم که اینطور کم لطفی بفرمایند ولی من همیشه حمل بصحت میکنم و عرض میکنم که حتماً ایشان اشتباه کرده اند و عرض نکردم که ایشان خواسته باین وسیله دلیل بنده را باطل بکنند و اما این را خواستم عرض کنم که گوسفند اصولاً حیوان شریفی است و یکی از اشرف حیوانات است و در بی آزاری و کم آزاری مثل است بنده عرض کردم اگر همه ماها کاش بنده خودم هم باندازه گوسفندی آزار بودم کم آزار قدیم تلویحی نبوده است یکی از آقایان گفت که شاید تلویح نظرم این بوده که آنها را که گوسفند را میبرند به پای صندوق بگردانند این قصد را هم نداشتم لهذا امیدوارم که این توضیح کافی باشد و باصل مطلب برویم اصل مطلب این است که این بدبختها و بیچاره ها این افراد ایالت و دهات ، این دهانها اینها که جان داده اند در راه مملکت همه شریفند و اشرف از بنده هستند ولی هر یک از آنها برود رأی خودش را بدهد (صحیح است) چرا دیگری رأی او را بدهد؟ بنده از آنها هستم که عقیده دارم هر کسی که استقلال رأی دارد آنوقت که میبیند آنچه چیزی که رأی اوست اگر میل دارد بیک عده ای میدهد و بنده اگر بموافقت بکفایت مذاکرات رأی ندیدم بعلت این است که میل دارم مطلب حلای شود بعد از آن ما با انصاف و بیطرفی و با وجدان رأی بدیم .

رئیس - آقای عباسی .

عباسی - سختی و کثرت برف و شدت سرما و طول زمستان یارسال را همه آقایان مسبوق و لازم تصدیق توضیح نیست مخصوصاً در نقاط سردسیر و کوهستانی که البته شدید تر بود (اردلان - صحیح است) در اثر همین سختی و طول زمستان و ماندن برف روی زمین تا یکماه بعد از عید متأسفانه قسمت اعظم محصول گندم و جو حوزه انتخابیه بنده سقر ، پانه تیلکوه ، خورخوره ، فیض الله یکی پوسیده و از بین رفته و بدبختانه امسال بهار هم باران خیلی کم آمده مثل اینکه طبیعت خواسته قهر خود را بر مردمان بیچاره و زارعین مظلوم آن نواحی نشان دهد در اینخصوص تلگراف متعدد بنده رسیده که برای استحضار آقایان فقط بفرمائید دو فقره اکتفا میکنم :

ساحت مقدس مجلس شورایی رونوشت جناب آقای نخست وزیر رونوشت وزارت دارائی رونوشت ریاست کل غله و نان رونوشت آقای عباسی نماینده محترم سفردرتبجه زمستان بی نظیر سال گذشته و کثرت برف محصول مناطق تیلکوه و خورخوره که منطقه زودتر توجه فرمایند وقت بگذرد این بود ناچار بودم

کوهستانی و سردسیر است پوسیده و فاسد گردیده است در بهار امسال نیز دوام برف از برف افشانی بهار مانع اخیراً نیز عدم بارندگی باران مختصر زراعت که باقی بود بکلی از بین رفت مالک و رعایا این دو منطقه در حال حاضر دچار بدبختی و یأس از حیثیات خود گردیده ما امضاء کنندگان ذیل از طرف عموم بمقام تقاضا برآمده که بنام ترحم باهالی این سامان مقرر فرمایند غله سندیج ضمن رسیدگی بوضعیت فلاکت بار قاطبه اهالی ششبه غله ایرانشاه دستور فرمایند از موجودی خود تأمین نان اهالی این دو بلوک را فرموده و مارا بهرام اولیای امور امیدوار فرمایند محمد حبیبی مظفر حبیبی محمود سلطانی خور خوره کریم هفوردی تیلکوه سر مست رشیدی رشید حمیدی خور خوره محمد صلاح شاه پرست خورخوره روقسا سلیمان پور خورخوره صالح سلمانی خور خوره رشید دیوانی خور خوره عبدالله سلطانی خور خوره عطاءالله منصور تیلکوه صالح دونداری تیلکوه عبدالرضا تیلکوه محمد هموسی تیلکوه علی آهه هموسی صالح هموسی محمد خالصی علی منصور باقی رضائی تیلکوه احمد شفعی تیلکوه محمد شفیع تیلکوه

توسط جناب آقای عباسی نماینده محترم ساحت مقدس مجلس شورایی جناب آقای نخست وزیر رونوشت وزارت دارائی رونوشت ستاد ارتش زمستان بی نظیر گذشته بکلی محصول حوزه شهرستان سقز را از بین برده و بدبختانه از دهم فروردین برخلاف هر ساله باران نیامده و موجب وحشت عمومی را از تولید قحطی فراهم نموده زیرا زراعت دیمی قابل چین نیست و آبی هم اکثر فاسد شده است اینک دست تضرع و استدعا را بطرف اولیای امور دراز نموده که تا وقت باقی است مقرر فرمایند بزراعت موجوده بررسی شود در صورت صحت عرایض بندگان بحال رعایای فلک زده حوزه ترحمی فرمایند چون اهالی شاه پرست سقز حرق دارد که بانکاء حسن رفتار بهرام شاهنشاه محبوب و دولت امیدوار در این بدبختی مورد عطوفت و کمک واقع گردند حسن پاشا اردلان امیر اصنان اردلان سالم و کیلی صادق صدیقیان علی رضا اردلان علی شیر زادی سلیم پاکر زاد حسین و کیلی جعفر شیرینی دروشی صدیق محمد زاده عبدالله فاتح عبد الله اخوان حسن محمد حسین احمدی مالک براکرم و توفی محمود شهلانی اخوان علی فروزش عبدالله فروزش احمد و کیلی ملک و کیلی محمد امین اردلان محمود .

استدعا از هیئت دولت دارم فوراً بعرایض ایشان توجیه و یک نفر مأمور صالح و بی نظر اعزام فرمایند که در صورت صحت اظهاراتشان معلوم و مورد تصدیق مأمور اعزامی واقع شد بحال آن بیچارگان ترحم نموده و اسباب خلاصیشان را از قحطی و گرسنگی فراهم آورند و نگذارند یک ملت شاه دوست و زارع که همه در تولید اقتصادی کشور خدمت شایانی نموده اند از بین بروند و برای رفاه حال اهالی سقر و پانه دستور دهند سه چهار تا نانوائی از طرف اداره غله و نان دائر نمایند البته این تفصیل که بعرض آقایان رسید کتباً بجناب آقای نخست وزیر و وزیر دارائی و رئیس غله و نان نوشته و عرض کرده ام ولی چون ممکن است زودتر توجه فرمایند وقت بگذرد این بود ناچار بودم

در مجلس مطرح و بعرض نمایندگان محترم برسانم بلکه انشاء الله دولت در اعزام بازرس تسریع نماید و همینطور از اهالی منطقه مهاباد بخرابی محصول و اعزام بازرسی تقاضا هائی شده است چون مهاباد در مجلس نماینده ندارد علیهذا بنده از دولت استدعا دارم نسبت به آنجا هم توجه و دستور بدهند بتقاضاهای ایشان رسیدگی بعمل آید .

رئیس - آقای حاذقی .

حاذقی - چهار نکته است که بطور خلاصه و سریع بعرض آقایان نمایندگان محترم میرسانم و وارد دستور میشوم موضوع اول ، عده ای از آقایان اساتید دانشگاه و معلمین بن مراجعه کردند و یک عرضی داشتند که من به آقایان نمایندگان محترم بطور اختصار عرض میکنم و آن عرض هم این است که این آقایان گفته اند که الان در حدود چهل و چند سال از مشروطیت ایران میگذرد یازده دوره مجلس شورایی تشکیل شده در بیشتر از این دوره ها اگر توجه بشود بعوزه های انتخابیه ای که آراء زیادی داشته اند اکثر افراد باسواد مملکت از شرکت در رأی خودداری داشته اند منقشان هم این بوده است که چون رأی ما مستهک است در مقابل آراء اشخاصی که ندانسته و نفهمیده رأی میدهند بنابراین زحمات و تلاش ما بی بهره است و بهتر میبود و چرا ما وقتان را در باره کاری که میدانیم نتیجه ندارد صرف بکنیم استدعا دارند که یازده دوره است که باین طرز عمل میشود یک دوره یا دو دوره هم اجازه بدهند که کار بعکس بشود این همانطوری که در دوره های گذشته آنها را که نمیدانستند بکی رأی میدهند رأی میدادند حالا اجازه بدهند که این دوره بعکس بشود یعنی آنها را که میدانند به کی رأی میدهند و میتوانند اسم منتخبین خودشان را بنویسند مطابق نظر دولت طبق این قانونی که بمجلس داده و مطابق نظر عده زیادی از آقایان نمایندگان همین کیفیتی که ماده ششم را دولت تنظیم کرده و به مجلس شورایی داده بهمین کیفیت تصویب بشود (سزاوار - این نطق قبل از دستور است ؟) چرا آقا نطق قبل از دستور است و در قبل از دستور هم میتوانند حرف بزنند آنها را هم که میتوانند اسمی منتخبین خودشان را بنویسند رأی بدهند و دیگر در این زمینه بایانات کافی آقای تقی زاده هیچگونه مجالی برای عرض اضافی نمیگذارد این بود که بنده فقط اکتفا کردم باین مختصر و بنظر آقایان میگذارد ، نکته دوم راجع بقانون تشدید مجازات رانندگان است آقایان در نظر دارند که اوائل دوره یازدهم دولت یک لایحه ای آورد که مجازات رانندگان را تشدید کند تا هر روز از کشته شدن اشخاص بیگناه و بیگناهان کما حق الله تعالی تقی زاده الان معذرت خواستند که هیچ نظری نداشند باهانت افرادی را مثل گوسفند زیر میگردند و میکشند و خانواده آنها را بروز سیاه و بدبختی میکشند و تازه پس از رسیدگی های زیادی برای مرتکب آن یکی دو سال با ۶ ماه حبس مینویسند ملاحظه بفرمایند در هفته گذشته آقایان شنیدند در میدان تجریش یک اتوموبیلی توانست هشت ، ده نفر را مجروح و مقتول سازد و همینطور در روز آقایان شنیدند که یک اتوبوسی که مظهر فیتش ۲۴ نفر است ۴۴ نفر مسافرا در تنوی یک سحوطه کوچکی روی هم ریخته با چهارتن باز آورده کنار رودخانه راننده و شاگرد

سلامتی بیاده شده اند و اتوبوس را با ۴۴ نفر مسافر تسلیم موج رودخانه و صخره های رودخانه کرده اند و در نتیجه بطوری که روزنامه ها اطلاع میدهند روی بی احتیاطی راننده و سهل انگاری مأمورین شهرداری این جریان بوجود آمده است آقایان دستکاه مملکتی برای جلوگیری از ترمیمی افراد است هر فردی دلش بخواهد بحق دیگری تجاوز کند بخصوص فرد بی سواد که متأسفانه از تربیت هم بهتر کانی بهره نندارد شوفروراننده برای جان مردم ارزشی قائل نیست و حاضر است آنها را تسلیم مرگ کند با هیچترین وضعی و خانواده های آنها را بر روز سیاه بکشاند (همین اسفند باری - آقای حاذقی هر شوقی هم اینطور نیست) و این از وظایف دستکاه شهرداری است مأمورین شهرداری باید باین جریان رسیدگی کنند و نگذارند که افراد از حق خودشان تجاوز کنند آنوقت آقای کهید که نماینده حوزه کرج هستند میگویند رفته اند آنجا دیده اند که عده زیادی مجروح شده اند و از این ۴۴ نفر ۱۴ نفر مرده اند (یک نفر از نمایندگان - ۲۱ نفر مرده اند) ۲۱ نفر وعده زیادی هم مجروح و دست و پا شکسته که هیچ وسیله بهداشتی نبوده حتی ایشان میفرمودند یک آمبولانسی کدر بهداشتی کرج بوده آنرا وزارت بهداشتی تهران آورده است و هیچ وسیله ای نبوده است که آنها را بیک مطبخ یا درمانگاهی منتقل کنند و معالجه کنند بنابراین دولت بایستی نخست باین مسئله حیاتی توجه کند و کمیسیون دادگستری هم قانون تشدید مجازات رانندگان را زود تر تصویب کند (کشاورز صدر - شور اولش بانمام رسیده) (دکتر اعتبار - آقا تمام مأمورین شهرداری و منتقدین مملکت خودشان صاحب این اتوبوسها هستند) این را بنده نوشتم بشهرتانی و گفته که معرفی بکنید که کدام انسر شهرداری صاحب اتوبوس است اگر جنابعالی سراغ دارید بنویسید بن لطف کنید تا بفرستم مسئله سوم راجع باصلاح دستکاه قضائی است آقایان قضات یک نامه ای سرگشاده بهمه آقایان نوشته اند و توقع آنها این است که خوبست یک توجه اساسی بحسن جریان قضائی مملکت بشود تا این پرونده های موقوفه کدر بایکسانی داد گاهها و داسراها هست مورد رسیدگی قرار بگیرد و مردم از دستکاه قضائی مملکت دلسرد نباشند این است که از کمیسیون محترم دادگستری تقاضا می شود در این لایحه تقدیمی دولت حداکثر توجه برای حفظ حقوق قضات و سرعت جریان محاکمات و رسیدگی بشکایات مردم بشود که دستکاه قضائی مملکت احترام بیشتری در نزد مردم پیدا کند قسمت دیگر توزیع قند و شکر بود این دفعه سوم است که عرض میکنم و از آقای وزیر مشاورم خواش کردم که با اطلاع دولت برسانند که مردم از این رویه ای که وزارت دارائی در توزیع قند و شکر پیش گرفته بی اندازه عصبانی و ناراضی هستند بایستی بدهند که بسود طبقات ضعیف باشو آن مردمی که بایستی استفاده کنند بتوانند استفاده کنند اشخاص متمکن میتوانند قند و شکر را کیلویی ۶۰۰۰ ریال بخرند ولی سایر افراد بی نوازا که همه سنک آنها را بسینه میزنند غذای عادی آنها عبارتست از چای و نان چای میخورند فروش قند و شکر نه تنها در تهران بلکه از مشهد که بنده چند تلگراف داشتم که بنویسد گروه گروه از مردم می آیند در شبها دست خالی بر میگرددند این است که خواش میکنم دولت توجهی بکنند به این مسئله که

فروش قندو شکر بیک صورت مناسبی در بیایدو مردم از این نارضایتی بیرون بیایند .

۳- تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر - لوله کشی آب شهر مشهد و شهر تهران

رئیس - آقای وزیر کشور .

وزیر کشور - دو سه لایحه است که این جا تقدیم مجلس شورای ملی میکنم و از کمیسیون کشور استماع میکنم که هر چه زودتر تکلیف این لایحه را روشن بکند یکی راجع باستقلال شهرداریها است که قبلا هم لایحه ای در این زمینه تقدیم شده بود که بنده آنرا پس میگرم و یک لایحه ای که مطاعه شده تقدیم مجلس میکنم و امیدوارم که این کار زودتر انجام بشود که یک کار مهم و حیاتی است و تا این کار انجام نشود امور شهرداری کشور اصلاح نخواهد شد (صحیح است) یکی دیگر لایحه است راجع بلوله کشی آب شهر مشهد که تقدیم میکنم استان قدس رضوی حاضر شده است که لوله کشی شهر مشهد را انجام بدهد و چون امتیاز خاصی است که باید انجام بشود استماع میکنم کزودتر تصویب بفرمائید که شهر مشهد لوله کشی بشود یک موضوع دیگر راجع بلوله کشی شهر تهران است که چون خیلی مهم است و تا بحال لایحه قانونی آن تهیه نشده بود بانک ملی حاضر شده است که اعتبار لازم را در اختیار شهرداری بگذارد و در ظرف ۲۵ سال این قرض مستهلك شود با اصطلاح اصول و فرع پرداخته شود این لایحه را تقدیم میکنم .

رئیس - این لایحه بکمیسیون های مربوطه فرستاده میشود یک طرحی باقی دو فوریت از طرف آقایان نمایندگان رسیده است که قرائت میشود که اگر فوریت آن تصویب شد برای طبع و نشر میورد (دکتر اعتبار - خلاف نظامنامه است در آخر جلسه باید قرائت بشود) در اول و آخر جلسه (دکتر اعتبار - خیر قربان در آخر باید قرائت بشود) بسیار خوب در آخر جلسه قرائت میشود بشرط اینکه آخر جلسه مجلس از اکثریت نرفت .

غائبین جلسه گذشته قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان : مهندس رضوی - دکتر راجی . رحیمیان . علی اقبال . مهندس هدایت حسین وکیل . شریعت زاده . نیک پور . امامی اهری . عدل اسفندیاری .

غائبین بی اجازه - آقایان : شادلو . اورنگ . قوامی . گنجی . بهار . دکتر شفق . گلپادی . عباس اسکندری . فاضلی . ناصری .

دیر آمدگان با اجازه - آقایان : ضیاء ابراهیمی سلطانی . متصف . افخمی . اسدی .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : محمد حسین نقشانی . بیات . آقاخان بختیار . مسعود تابتی . اسلامی . دکتر امینی . هراتی .

۴ - بقیه مذاکره در اطراف گزارش کمیسیون کشور راجع با انتخابات

رئیس - در جلسه پیش پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری مطرح بود حالا قرائت میشود . (بشرح ذیل پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری قرائت شد) ماده ششم - دادن رأی مخفی است بنا بر این همینکه رأی دهنده باطنی انجمن وارد شد پس از

ارائه کارت انتخاباتی و تا زمانیکه کارت انتخاباتی تهیه و تنظیم نشده است با ارائه شناسنامه مسلم که بهر انجمن خواهد رسید یکی از اوراق مذکور در بالا را از انجمن دریافت مینماید و سپس در محلی که در اطاق انجمن برای نوشتن رأی معین شده رأی خود را نوشته بصندوق میاندازد .

رئیس - آقای دکتر متین دفتری .

دکتر متین دفتری - بنده بطوری که بعد توضیح عرض خواهم کرد در نظرم این است که اینجا بین این دو عقیده ای که در مجلس پیدا شده که در مقام خودشان هر دو قابل احترام هستند اختلاف را رفع کنم بنده خیلی متأسفم که در بیان عقیده در بین آقایان یک اظهاراتی شد که وسیله سوء تفاهم پیدا شد انشاء الله امیدوارم که این سوء تفاهم رفع بشود و با توضیحاتی که بنده عرض خواهم کرد خدمت آقایان این ماده با اتفاق مجلس بگذرد نه اینکه اقلیت و اکثریت باین مناسبت استماع میکنم که بدلائل بنده توجه بفرمائید بعد هر کس هر نظری دارد بعنوان مخالف ممکن است اظهار بکند بنده عبارت ماده ۶ پیشنهادی کمیسیون را که بعقیده بنده ماده ۶ است اینطور پیشنهاد کردم دو مرتبه خودم میخوانم که آقایان توجه بفرمائید ، دادن رأی مخفی است بنا بر این همینکه رأی دهنده باطنی انجمن وارد شد پس از ارائه کارت انتخاباتی و تا زمانیکه کارت انتخاباتی مرتب و تنظیم نشده است با ارائه شناسنامه مسلم که بهر انجمن خواهد رسید یکی از اوراق مذکور در بالا را از انجمن دریافت مینماید سپس در محلی که از طرف انجمن برای رأی نوشتن تعیین شده است رأی خود را نوشته بصندوق میاندازد کمیسیون حقوق خود را اعمال کنند و اگر قبل کنندگان باید سواد خواندن و نوشتن داشته باشند متأسفانه آنرا هم کول بارانه کارت انتخاباتی کرده است در صورتیکه میدانند تهیه این کارت باین زودی همایسر نیست بنده تصدیق میکنم که معمول کردن کارت انتخاباتی یک اصلاح مهمی هست که از مفاسد انتخابات خیلی جلوگیری خواهد کرد و از اینکه کمیسیون کشور بفکر کارت انتخاباتی افتاده است کمال تشکر را دارم اما امیدوارم بچه علت کمیسیون اخیراً شرط سواد را که مورد توجه عموم اصلاح طلبان است تعلیق بقیه تهیه کارت کرده است در صورتیکه میدانید در کشور چند سال وقت لازم است برای اینکار بنده میخوانم آقایان توجه بفرمائید که کارت انتخاباتی مگر چیست ؟ کارت انتخاباتی یک ورقه ای است که افراد در ممالک راقیه قبل از شروع انتخابات از اداره ثبت احوال میگیرند و در واقع گواهی نامه ای است که میسراند دارند آن واجد شرایط انتخاب کردن است اینکار چیز دیگری نیست توجه بفرمائید این کارت انتخاباتی که این قدر در اطرافش صحبت میشود یک گواهی نامه ای است در کشور ما تا کنون جای گواهی نامه را اوراق تعرفه گرفته است که در انجمن نظار برای دهندگان میدهند البته وظیفه انجمن نظار است که هر کس برای رأی دادن مراجعه بکند با مطالبه ورقه شناسنامه از او و محرز کردن هویت او و اینکه ابراز کننده شناسنامه واقعا صاحب آنست و ساکن محل است و سایر شرایط انتخاب کردن از حیث سن و غیره در مورد اوجم باشد برای او تعرفه صادر کند و بموجب آن تعرفه آن شخص رأی خود را میتواند در صندوق بیندازد بنده نمیدانم چطور شده

است که تا کنون بانبودن شرط سواد که بدون تردید و تصدیق همه منشاء تقلبات است باین تعرفه برای احراز هویت انتخاب کنندگان اکتفا کردیم و حالا که شرط سواد پیش آمده است که خود آن شرط سواد از تقلب در تنظیم ورقه رأی حتماً جلوگیری میکند و آزادی رأی دادن را برای رأی دهنده تأمین مینماید آیا باید بگویند تعرفه را غیر کافی بدانیم و کارت انتخاباتی را لازم بدانیم و یک اصلاح اجتماعی تعلیق تقریباً بحال بکنیم آقایان تردید نفرمائید که بهترین طریقه برای تأمین آزادی انتخابات این است که رأی دهنده ورقه خود را در اطاق انجمن یعنی در حائمی که از فشار و تهدید مصون است بدست خود تنظیم بکند و در صندوق بیندازد اگر کسی نتواند رأی خودش را خودش تهیه بکند و فقط آلت رأی انداختن از طرف دیگری بشود بهتر است که اصلاً رأی ندهد (عده ای - صحیح است) شایسته آزادی اصولاً کسی است که از آزادی نتواند استفاده کند کسی که چشم ندارد یا در تاریکی است مسلماً نمیداند زیبایی و جمال چیست و کسی که گوش ندارد موسیقی را نمیتواند درک کند . خواندن و نوشتن هم که حد اقل سواد است که مادر اصطلاح میگوئیم کوره سواد برای استفاده از آزادی و حقوق سیاسی مثل قوه باصره و سامعه برای استفاده از جمال و غناست اهلیت دارا بودن حقوق ، این را توجه بفرمائید ، اهلیت دارا بودن حقوق در تهران امروز برای هر فردی شناخته شده است اما اهلیت استیغای حقوق با اصطلاح حقوقیون یعنی استفاده عملی از حق موقوف رشد است که در همه کس نیست صفار و محجورین که دارای همه گونه حقوق مدنی هستند مجاز نیستند همه حقوق خود را اعمال کنند و اگر قبل از رشد حقشانرا بدست خودشان بدهند البته آنرا با آسانی از کف میدهند و نصیب دیگران میشود و غاصب مال صغیر را میخورند و اگر صغیر محروم و مسلوب الحق اظهار عدم رضایتی بکند غاصب مال مضمونه را بر علیه او حربه کرده دمار از روزگارش برمیآورد در مورد حق انتخاب کردن هم انتخاب کننده بیسواد رأی خود را با قریب یا تهدید اشتباهاً یا کرها بکسانی میدهد که هرگز میل ندارند او دارای سواد و شعور سیاسی بشود و از بدبختی نجات پیدا بکند . بکسانی میدهد که میل دارند او را تا ابد بحال بردگی و گاو شیرده نگاهدارند کسانیکه باصل دوم قانون اساسی استناد میکنند که مجلس شورای ملی نماینده قاطبه اهالی مملکت ایرانست که در امور سیاسی و معاش وطن خود مشارکت دارند فراموش کرده اند که بموجب قوانین طبقاتی که ارزش آنها خیلی زیاد است مطابق قوانین فعلی از حق انتخاب کردن محروم هستند مثل نسوان که نصف نفوس مملکت را تشکیل میدهند یا اشخاصی که شش از بیست سال کمتر است که اگر حساب کنیم عده شان خیلی زیاد است در همین شهر تهران هزاران جوانان و نونهالان با هوش دبیرستان دیده هستند که بموجب قانون حق انتخاب کردن ندارند در صورتیکه نوکر بیسواد آنها و سیور بیسواد کوچک آنها را دست و دست مای صندوق میبرند و اوراقی را که آنها هیچ نمیدانند اسم کبها روی آن نوشته شده بدستشان میدهند که در صندوق بیندازند آیا باین وضع میشود گفت که چون اشخاص کمتر از بیست سال حق انتخاب کردن

محروم هستند این مجلس نماینده قاطبه اهالی نیست؟ (دهقان - این منطق درست نیست آقای دکتر) (اردلان - کاملاً درست است فرمایش آقا درست نیست) تا آخر گوش بکنید من رضایت همه راجع میکنم **کشاورز صدر -** آقای رئیس پنج دقیقه تمام شده .

رئیس - آقای دکتر متین دفتری باختصار بفرمائید .

دکتر متین دفتری - مسئله خیلی مهم است مجلس اجازه خواهد داد که من عرضم را تمام کنم (نورالدین امامی - آقا حرفهای خیلی متین است اجازه بدهید بفرمائید) مانده خواهم احدی را از حق انتخاب کردن محروم کنیم فقط میخواهیم هر کس رأی میدهد خودش رأی بنده و آلت دیگری نشود و اگر عاجز است برود رفع عجز از خود بکند (عده ای - صحیح است) آقایان کسی که چراغ ندارد بهتر است از راه تاریک عبور نکند تا در چاه نیفتد (احسن) آقایان بیایید و در روزهای آخر این مجلس با تصویب شرط سواد برای انتخاب کنندگان پایه مشروطیت یعنی حکومت مردم بر مردم را که تا کنون بواسطه سوء جریان انتخابات بی اثر مانده و نسخ شده است محکم کنیم و باین وسیله یک نام نیک تاریخی برای دوره یازدهم تحصیل کنیم تا آیندگان ایراد نکنند که دولت چنین اصلاحی را پیشنهاد کرد ولی مجلس مانع شد و ما را متهم کنند که خواسته ایم این ملت تا ابد در ظلمت جهل و نکتیت بماند و مانع شده ایم که مردم نمایندگانی بمجلس بفرستند که عدالت اجتماعی را در این سرزمین برقرار کنند باری آقایان که بنده پنجم رأی داده اید و در ماده ششم هم شرط خواندن و نوشتن را برای انتخاب کننده قائل شده اید اجراء آنرا موقوف بکارت انتخاباتی نکنید (عده ای - صحیح است) اینجا هم توجه بفرمائید خواهش میکنم توجه بفرمائید بنده هم در پیشنهاد خودم کارت انتخاباتی را دست زده ام و آنرا ابقاء کرده ام منتها اضافه نموده ام مادام که کارت انتخاباتی تهیه نشده شناسنامه بجای آن قبول شود (صحیح است) و قید « شناسنامه مسلم » کرده ام تا انجمن نظار دقت کند که ارائه کننده شناسنامه واقعا صاحب آن باشد (صحیح است) تا شناسنامه های مرده ها و اموات را نیاورند در اینصورت کارت انتخاباتی یک امر مستحبی میشود نه واجب (سلطان العلماء - همه اش مستحب است) و اطمینان داشته باشید که اگر انجمن از معتمدین واقعی هر محل تشکیل بشود که غالباً ساکنین محل خود را میشناسند و صندوق انتخابات هم از دستبرد محفوظ بماند مردم در محافظت آن کوشش کنند هیچ جای نگرانی باقی نخواهد ماند **رئیس -** آقای دکتر متین دفتری خلاصه بفرمائید که یک ربعتان تمام شد .

دکتر متین دفتری - آقایان اصل ماده ۶ را با عبارتی که پیشنهاد شده تصویب بفرمائید اگر در فروع نظری دارید مثلا برای ایلات و دهاتی ها که مسلم است اکثر سواد ندارند و در عین حال قسمت مفید و لازم الاحترام و مولد ثروت این مملکت را تشکیل میدهند باید فکری کرد که در دوره شانزدهم بکلی از حق انتخاب کردن محروم نمانند و فرصت داشته باشند که تحصیل سواد بکنند برای دوره بعد ممکن است تبصره ای در نظر گرفت که بطور استثناء

و تربیتی که برای آنها مثل سابق آراء شهر نشینان با سواد را مغلوب و تحت الشعاع نماید آنها هم بتوانند معدودی نماینده جداگانه بمجلس بفرستند خود بنده این تبصره را در نظر گرفته ام که بعد بر عرض آقایان خواهد رسید مسلم بداننده کمال حسن نیت را دارم و میل دارم که این شرط سواد بهترین وجهی در مجلس تصویب بشود و همه موافقت بکنند که کسی مخالف این حرف در مجلس نباشد در مورد فرمولی که بنده پیشنهاد کردم ممکن است که آقایان هم فرمول دیگری بفرمایند و در نظر بگیرند همه اهتمام خواهیم کرد که با یک تبصره ای حقوق زارعین و کشاورزان و ایلات ایران را هم حفظ بکنیم برای دوره شانزدهم ولی این اصل که سواد خواندن و نوشتن از ازماع اصلاحات این مملکت محسوب میشود این را ردش نکنید بنده در تبصره خودم این فرمول را در نظر گرفته ام که برای ایلات و کشاورزان استثنائاً در دوره شانزدهم حتی قائل بشویم که بعد از اینکه تکلیف این پیشنهاد معلوم شد آن مطرح باید بشود .

دهقان - اخطار نظامنامه ای دارم طبق ماده ۱۲۶ .

رئیس - دوازده پیشنهاد اینطوری رسیده بعقیده بنده این از همه جامعتر است ایراد دیگری ندارد بنده میگویم ماده ۱۲۶ را بخوانند .

دهقان - قربان خیر چون رد شده است پیشنهاد آقای امامی که شبیه این است اینرا دیگر نمیشود طرح کرد .

رئیس - این تطبیق با ماده ۱۲۶ نمی آید

دهقان - قربان تشخیص آنوقتی است که نسبت به یک حکم رأی نکرده باشد جناب عالی باید مطابق ماده ۱۲۶ پیشنهاد جامعتر را انتخاب بفرمائید بعد رویش رأی بگیرید ولی وقتی مشابهش رد شد دیگر نمیشود خوانده شود .

رئیس - آقای آصف .

آصف - خاطر آقایان محترم مستحضر است که بنده در این قسمت همه را بسکوت گذرانده و با صفای فرمایشات موافق و مخالف قناعت کرده ام (صحیح است) ولی دو چیز محرز شد که امروز بنده اینجا یک عرایضی را بر عرض برسانم اولاً علاوه از اینکه دوازده دوره در مجلس شورای ملی قسم یاد کرده ام در بدو مشروطیت در منزلی که الان متعلق بجناب آقای قائم مقام الملك حاج آقا رضا رفیع است یک قسم دیگری را هم بنده یاد کردم در آنوقت آن خانه ها متعلق به روح و وزیر نظام یعنی سردار کل بود بنده باین عده از آزادیخواهان این کشور یک قرآنی را امضا کردیم که نسبت بقانون اساسی و مشروطیت وفادار باشیم (احسن) از آن تاریخ تا کنون یک موارد مهمی در ایران پیش آمد بنده عملاً وفاداری خود را نسبت باین قانون اساسی ثابت کردم (صحیح است) اول مهتر از همه قیام محمد علی میرزا و سالار الدوله بود بر ضد مشروطیت یگانه کسی که از غرب بر علیه سالار الدوله قیام کرد بنده بودم و آقایان بختیاری و مجاهد و آزادیخواهان آنروز دوش بدوش برای حفظ قانون اساسی و مشروطیت میجنگیدیم دیگران از دولت حقوق میگرفتند ولی بنده از زمان پفرخ میگردم و جانم را در

کف گذاشته بودم بحمد الله موفق شدیم و بعد میخواهم وارد جزئیات امر بشوم در تحولات شهریور در فضای آذربایجان و مهاباد هم اینجانب وطنپرستی و آزادیخواهی خود را عملاً نشان داده ام (صحیح است) حالاً در اینجا میخواهم راجع بنده ۶ تبصره ای که کمیسیون پیشنهاد کرده است عقیده خودم را عرض کنم عقیده بنده از روی همان عقیده و ایمانی است که در دوره زندگانی تعقیب کرده ام حالا هم برای این اصل این عرایض را عرض میکنم در ضمن بیانات بعضی از همکاران محترم از منویات اعلیحضرت همایونی سخن رانند علاوه از اینکه خداوند تبارک و تعالی یک صفات حمیده ای را در وجود این شاهنشاه بودیم گذاشته طرف علاقه تمام افراد ملت ایران است (صحیح است) اهل سنت و جماعت نظر باینکه پادشاه عادل را دوست میدانند ، علاقه مان بیشتر است این موضوع مذهبی موجب میشود که بهتر و بیشتر در انجام منویات خیر خواهانه اعلیحضرت جدیت کنیم اما اعلیحضرت بدولت امر فرمود لایحه اصلاح انتخاباتی را بمجلس بیاورد و البته همان عقیده ای که در وجودشان هست اجازه داده و میدهد که نمایندگان موافق و مخالف هم نظریات خود را بر عرض مجلس برسانند (صحیح است) بنده از موافقت این تبصره هستم دلایل من هم اینست که عرض میکنم اولاً هر کس با بسواد مخالفت بکند خودش را بیسواد بجامه معرفی کرده است منظور این قسمت نیست منظور این است یک شکافی در قانون اساسی پیش نیاید و مقصود دوم اینکه ایران سه میلیون عشایر دارد (صحیح است) بنده با اغلب آنها تماس داشته ام و دارم از کرد و لر و شاسون و غیره که یکی از افتخارات بنده این است که موکلین بنده بیشتر از همان عشایرند . لازم میدانم بنده جمله ای از ایمان و عقیده این عشایر را توضیح بدهم در معاملات بین خودشان کمتر محتاج میشوند که با اسناد رسمی مراجعه بکنند با همان عقیده و ایمان ذاتی که خدا شناسی و شهودستی و مچین پرستی باشد با همدیگر معامله میکنند باینجه بحمد الله در بین ایشان شمس جلالی هم بوجود نیامده همان رؤسای عشایر تهران میآیند و بافتخار شرف حضور اعلیحضرت شاهنشاه نائل میشوند و بانواع توجهات مستفیض میگرددند .

رئیس - راجع بمخالف با پیشنهاد است و پنج دقیقه وقت بقیه بیشتر نمیشود صحبت کرد .

آصف - بنده تصور نمیکردم در هیچ موردی راجع بنظریات آقای دکتر متین دفتری مطلبی عنوان بشود که بنده مخالفت بکنم . ایشان هم اصولاً با نظر من راجع بعشایر موافقت بنده عقیده ام این است با طرز انتخاباتی که در میان عشایر میشود لازم است آقایان روشن بشوند که تشکیلات عشایری شبیه به تشکیلات حزبی است یعنی همانطور که یک کمیته ای تصمیمات میگیرد و با افراد حزب اطلاع میدهد بیکمده ای از رؤسا و مجربین قوم جمع میشوند تصمیم میگیرند مثلا خود آقای دکتر متین دفتری را کاندید میکنند بعد از اینکه تصمیم آن هیئت با اطلاع سایرین رسید افراد هم موافقت میکنند آنهایی که سواد دارند خودشان میروند و آنها هم که بیسواد هستند خودشان تقاضا

میکنند از روی عقیده و ایمان همان کاندید را برایشان بنویسند و برخلاف بعضی از آقایان که بدون رعایت نزاکت فرمودند یکمده حیوان میآیند بنده عرض میکنم که یک هیأت انسانی میآید بطرف صندوق و آرائش را از روی عقیده میریزد. ما باید یکدیگر دعوائی نداریم نظر همه نظر اصلاحی است دولت يك لایحه ای آورده و موافق و مخالف نظر خودشان را گفته اند بنده عرض میکنم اگر چنانچه آقایان این ارفاق را نسبت بعشایر که یکمده کنیری از این پانزده میلیون هستند قائل شوند هم عشایر و هم آمده ای را که سواد کافی ندارند نمایوس فرموده اند بالاخره برهان قاطع رأی اکثریت مجلس شورای ملی است که همه بآن احترام میگذازم (صحیح است)

رئیس - آقای سزاوار

مخبر - خیلی مایه تأسف است که بازر اطراف ماده و مذاکراتی که میشود تصور میشود که راجع بموضوع باسواد یا بیسواد است که در انتخابات شرکت کنند در صورتیکه اینطور نیست بنده تصور نمیکنم در مجلس شورای ملی افرادی باشند که اینها طرفداری از جهل و نادانی میکنند هیچ چنین فکری نیست همان طوری که بنده عرض کردم کمیسیون کشور لایحه دولت را مطالعه کرد و لایحه را که دولت با حسن نیت آورده بود کمیسیون کشور نظر داشت که هم نتیجه قطعی رسیده باشد و هم جلو گیری از تقلبات شده باشد. آقای دکتر فرمودند که تعرفه انتخاباتی جانشین همان کارت انتخاباتی است اینطور نیست

باسواد در انتخابات شرکت میکنند اما بچه طرز؟ باین طرز که اسمش را بیاوریم صورت قانونی بگذاریم در لایحه اما در معنی همان تقلبات سابق بشود این صحیح نیست این نقض غرض است بنابراین خواهش میکنم آقای دکتر متین دفتری پیشنهادشان را مسترد کنند انشاء الله تا دوره آتی به مقدمات کار فراهم شود

رئیس - پیشنهاد رسیده بامضای بیش از پنج نفر که نسبت به پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری با ورقه رأی گرفته شود. قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)
امضا کنندگان پیشنهاد مینامیم نسبت پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری با ورقه اخذ رأی شود
صدرزاده • دکتر جلال عبده • صادقی • معتمد دماوندی • حائری زاده • مسعودی • نورالدین امامی • اردلان •

حائری زاده - پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری را مجدداً قرائت کنید.

رئیس - پیشنهاد را مجدداً قرائت کنید توجه فرمائید.

ملک مدنی - اجازه میفرمائید در آئین نامه سابق متنوع و مخالف نبود حالا که آئین نامه عوض شده باید توضیح داده شود که اشتباه نکنیم

رئیس - البته متنوع بحساب نمیآید و رأی مثبت مناط اعتبار است یعنی اگر رأی مثبت با ورقه دادند تصویب میشود.

ملک مدنی - پس الان که عده حاضر ۹۸ نفر است باید ۴۹ نفر رأی بدهند یعنی اگر ۵۰ نام ثبت نداشته باشد قبول نشده است.

رئیس - بله اگر نصف بملاوه يك با امضاء یعنی ۵۰ نفر رأی مثبت بدهند تصویب میشود.

دهقان - اگر امتناع کرد از رأی دادن در حکم مخالف است.

رئیس - بلی.

مکی - اسامی رأی دهندگان باید نوشته شود؟

رئیس - باید امضاء داشته باشد رأی با ورقه اخذ رأی شروع میشود، الان عده حاضر ۱۰۴ نفر است (اسامی آقایان نمایندگان برای اخذ رأی بترتیب ذیل خوانده شد)

آقایان عباس نراقی، شریعت زاده، معتمد دماوندی، اردلان، دکتر فلسفی، عبدالقدیر آزاد، حاذقی، آشتیانی زاده، رفیع، دکتر بقائی، مین اسفندیاری، دکتر مظلومی، دکتر اعتبار، برزین، مکی، محمد علی مسعودی، حائری زاده، صفوی، دکتر عبده، ابوالقاسم امینی، امیر تیمور، مسعود باقی، سید علی بهبهانی، صاحب دوانی، کهید، سزاوار، منصف، اسدی، اعزاز نیکبئی، آصف، محمود، دکتر مجتهدی، دکتر ملکی، نبوی، و توفیق احمد دهقان، رضوی شیرازی، مشایخی، قبادیان، کفائی، ملک مدنی، دولتشاهی، نصرالله ملک، افندی، صاحب جمع، کامل ماکوئی، قهرمان، عباس مسعودی، دکتر متین دفتری، بوداغیان، باتمانقلیچ، مامقانی، نورالدین امامی، بهادری، فتعلی افشار، مکرم، شریعت زاده، یالیزی

(ماده ۱۶۶ شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱۶۶ - هر يك از نمایندگان در کلیه مسائل مطروحه که منتهی بآخذ رأی میشود باید رأی خود را نقیاً یا اثباتاً اظهار کند در صورتی که امتناع نماید جزء موافق یا مخالف محسوب نخواهد شد و در هر مطلبی طبق قانون اساسی باید نصف بملاوه يك عده حاضرین در جلسه نسبت بردیا قبول آن مطلب صریحاً رأی دهند و در غیر اینصورت آن مطلب بلامتکلیف میماند.

مکی - بلامتکلیف است.

دکتر فلسفی - رد نشده است.

رئیس - تصویب هم نشده.

جمعی از نمایندگان - رد هم نشده است.

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(پیشنهاد آقای شریعت زاده بشرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم ماده ششم بترتیب زیر اصلاح شود ماده ششم - دادن رأی مخفی است بنابراین همینکه رأی دهنده (که باید باسواد باشد) باطابق انجمن وارد شد پس از ارائه شناسنامه یکی از اوراق مذکور در ماده فوق را از انجمن دریافت مینماید سپس در محلی که در اطاق انجمن برای نوشتن رأی معین شده رأی خود را نوشته بصندوق میاندازد ...

تبصره ۱ - دولت مکلف است ضمن سرشماری مملکت کارتهای انتخاباتی را که باید قبل از تهیه شده باشد باشخصی که حق انتخاب کردن دارند تسلیم نماید در انتخابات دوره ۱۷ قانونگذاری داشتن کارت انتخاباتی الزامی خواهد بود تبصره ۲ - ترتیب تهیه کارتهای انتخاباتی و توزیع آن طبق آئیننامه ای که باید بتصویب کمیسیون کشور مجلس برسد معین خواهد شد.

رئیس - قسمت اول این پیشنهاد تصویب نشده است تبصره ها را میشود رأی گرفت قسمت اول همان پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری بود (معتمد دماوندی - وقتی بلامتکلیف شد باید پیشنهادها مشابه خوانده شود) آقای شریعت زاده فرمائید.

شریعت زاده - بنده اجازه میخواهم و از آقایان استدعا میکنم موقع مهم کنونی را تشخیص بدهند و توضیحات رفقای خودشان را با دقت گوش بدهند اینجا گفته شده است که پیشنهاد بنده مشابه با پیشنهاد جناب آقای دکتر دفتری است (صحیح است) در صورتی که در پیشنهاد ایشان تصریح بلزوم یا سواد بودن نشده است و در پیشنهاد بنده تصریح شده که رأی دهنده باید باسواد باشد بنا بر این پیشنهاد بنده هم متن هم تبصره اش غیر از پیشنهاد ایشان است (صحیح است) از اینجهت بنده میخواهم در پیشگاه نمایندگان ملت توضیحاتی بعرض برسانم ولی استدعا میکنم بمقتضای علاقه ای که بآینده مملکت دارند بآن توضیحات با کمال خونسردی و مهربانی گوش بدهند اگر مقرون بحقیقت و متکی بمسئولیت بود بپذیرند و الا رد کنند بنظر بنده لغت دمکراسی و مفاد عمومی قوانین ما متضمن لازم باسواد بودن است زیرا وقتی که قانون رأی دهندگان را ملزم میکند که باید رأی مخفی باشند مخفی بودن رأی متضمن شرط باسواد بودن است بنا بر این اگر ما اینجا تصویب میکنیم که باید انتخاب کنندگان یعنی رأی دهندگان یا سواد باشند يك حقیقتی را تأیید کرده ایم و مفاد

عمومی قوانین خودمان را تأیید کرده ایم زیرا در دمکراسی ما رأی دادن باید مخفی باشد و مخفی بودن متضمن شرط باسواد بودن است (یکی از نمایندگان - کجا اجرا میشود؟) استدعا میکنم اگر آقایان مطلبی داشته باشند جای بحث و انتقاد پشت این کرسی خطاب است طبق نظامنامه قطع کلام ناطق صحیح نیست بنا بر این در استدلال اگر آقایان نظری داشته باشند در حدود قانون میتوانند فرمائید (بعضی از نمایندگان - فرمائید) عرض کردم که طبق مفاد عمومی قوانین ما که هیچ جای تردید نیست باید رأی دهنده بطور مخفی رأی بدهد و این الزام متضمن بلکه صریح او شرط باسواد بوده است بنا بر این طبق مفاد عمومی قوانین ما هر کس که میتواند رأی خودش را بنویسد یعنی باسواد است حق اظهار رأی دارد (صحیح است) حالا ممکن است که بعضی از آقایان انتقادی داشته باشند نسبت باین قوانین عرض میکنم، انتقاد نسبت بقوانین مجوز نا اطاعتی نیست هر قانونی که وجود دارد لازم الاطاعه است بنابراین نظر بانکه طبق قوانین ماری مخفی است و الزام مخفی بودن رأی همان شرط باسواد بودن است پس تصریح بلزوم باسواد بودن بر طبق قانون است (صحیح است) اما راجع بکارت انتخابات بنده معتقد هستم خود آقایان باید بیشتر دقت کنند که يك پیشنهادی یا يك قانونی اجرائش عملاً در موقع خودش مقدور باشد (صحیح است) کارت انتخابات از آن مطالبی است که باید با يك مقدمانی با يك ترتیبی در سر تا سر مملکت بین کسانی که میتوانند رأی بدهند توزیع بشود (صحیح است) و این عمل باین زودی غیر ممکن است (احسن است) از این نظر بنده پیشنهاد کردم که دولت در موقع سرشماری از جمله وظایفیکه دارد باید کارتهای انتخاباتی توزیع بکند زیرا ما از نظر تمدن بین المللی که داریم باید آخر ۱۹۵۰ در سر تا سر مملکت سرشماری را انجام بدهیم و بهترین موقع همان موقع است که در موقع سر شماری مملکت بکسانیکه صلاحیت انتخابات را دارند کارت انتخاباتی هم داده شود از این نظر این تبصره را پیشنهاد کردم و در اینجا هم تصریح کردم که دولت مکلف است در انتخابات دوره ۱۷ کارت انتخاباتی را حتماً توزیع بکند بنده استدعا میکنم که آقایان با اهمیت موقع توجه کنند و از قوانین دمکراسی خودشان اطاعت کنند و با این پیشنهاد موافقت کنند

سزاوار - يك دفعه دیگر قرائت شود

مکی - اختصار دارم

رئیس - این قسمت اول مشابه تصویب نشده تبصره هایش قرائت میشود.

نورالدین امامی - در این دو پیشنهاد اختلاف هست نمیشود مشابه دانست.

رئیس - تبصره ها را قرائت کنید قسمت اول تصویب نشده است.

(شرح زیر قرائت شد)

تبصره ۱ - دولت مکلف است ضمن سرشماری مملکت کارتهای انتخاباتی را که باید قبل از تهیه شده باشخصی که حق انتخاب کردن دارند تسلیم نماید در انتخابات دوره ۱۷ قانونگذاری داشتن کارت انتخاباتی الزامی خواهد بود

تبصره ۲ - ترتیب تهیه کارت انتخاباتی و توزیع آن طبق آئین نامه ای که باید بتصویب کمیسیون کشور مجلس برسد تعیین خواهد شد.

رئیس - حالا این در صورتی که ماده اش تصویب نشده تبصره ها را بچه صورت میشود رأی گرفت؟ (اردلان - بنده اختصار نظامنامه ای دارم) (مکی - بنده هم اختصار دارم آقای رئیس) اختصار شما بر طبق چه ماده ای است؟ (مکی - راجع بهمان ماده ۱۶۶) فرمائید.

مکی - میخواستم عرض کنم همانطور که در آخر ماده نوشته است پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری بلامتکلیف است پس پیشنهادهای دیگر خوانده میشود و رأی گرفته میشود اجازه فرمائید طبق همین ماده مخالفین هم شمرده بشود که چند نفر مخالف چند نفر موافق چند نفر موافق بوده اگر اکثریت نسبی در دفعه های بعد حاصل شد بالاخره برنده است آقای دکتر معظمی استاد دانشگاه باید رأی خودش را بدهد و معلوم شود مخالف است یا موافق است.

رئیس - آقای اردلان شما هم فرمائید.

اردلان - عرض ما این نیست که پیشنهاد آقای دکتر متین دفتری تصویب شده است ما میگوییم بلامتکلیف مانده است بنا بر این پیشنهادها مشابهش باید قرائت شود.

مکی - این جا که گفته است بلامتکلیف پس موردش کجا است؟

رئیس - آقای سزاوار

مخبر کمیسیون کشور - جناب آقای شریعت زاده اگر توجه فرموده باشند با تبصره ۲ ماده شش نظرشان تأمین است زیرا همینطوریکه آقایان در این تبصره پیش بینی کردند که برای دوره ۱۷ دولت را مکلف کردند که باید کارت انتخاباتی تهیه کنند و آئین نامه اش را تهیه بکند و در دسترس آن اشخاصی که واجد شرایط هستند بگذارد در تبصره ۲ هم التفات فرمائید جناب آقای شریعت زاده نظر آقایان تأمین است زیرا تبصره ۲ میگوید در صورتی که دولت بتواند کارتهای انتخاباتی را قبل از شروع انتخابات دوره ۱۶ تهیه نماید برای اینکه تأخیری در انتخابات دوره ۱۶ روی نهد اجرای ماده ششم موکول بانتخابات دوره ۱۷ خواهد بود بنا بر این اینجا يك تفاوتی دارد که کمیسیون کشور تنها راه را منحصر نکرده است که دولت در دوره ۱۷ اینکار را بکند باز هم در اختیار دولت گذاشته است یعنی اگر نتوانستند در دوره ۱۶ کارت انتخاباتی را تهیه بکنند باینصورتی که در ماده ۶ ذکر شده رأی بگیرند و اگر نشد در دوره ۱۷ بنظر بنده آقایان با این تبصره نظرشان تأمین است و بهتر است که این پیشنهاد را مسترد فرمائید.

نورالدین امامی - آقای رئیس من اختصار آئین نامه ای دارم.

رئیس - شما مثل اینکه نمیخواهید توجه فرمائید من گفتم که اگر يك موضوعی در مجلس مطرح بشود نصف بملاوه يك رأی مثبت داشته باشد تصویب شده اما اگر پیشنهادی رسیده که مشابه با آن نباشد میشود رأی گرفت.

نورالدین امامی - این کلا بلامتکلیف و معنایش چیست جناب آقای رئیس؟

رئیس - چرا شلوغ میکنید پس بگوییم تصویب شده است؟ (امامی - بلامتکلیف یعنی اینکه به پیشنهاد دومی رأی بگیری) بنده میگویم در

پیشنهاداتی که مشابه نیست ولی در همین موضوع است میشود رای گرفت (شریعت زاده - جناب آقای رئیس بنده عرض داشت) بفرمائید .

شریعت زاده - عرض کنم حضور جناب آقای رئیس مجلس شورای ملی که این عنوان مشابه بودن پیشنهاد بنده ناشی از دقت کافی نیست زیرا که در پیشنهاد آقای دکتر متین دقتی تصریح شد بلزوم باسواد بودن در پیشنهاد بنده در متنش تصریح شده که رأی دهندند باید باسواد باشد .

رئیس - پس معنای با سواد چیست ؟

شریعت زاده - ۰۰ بنا بر این مشابه نیست استدعا میکنم در این باب به متن پیشنهاد بنده توجه بفرمائید .

رئیس - میگوئید با سواد باشد مشابه با او نیست ؟ اگر سواد نداشته باشد چیزی نمیتواند بنویسد تبصره هائی که پیشنهاد کرده اند قرائت میشود و رأی گرفته میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

تبصره ۱ - دولت مکلف است ضمن سرشماری مملکت کارت های انتخاباتی را که باید قبلاً تهیه شده باشد با شخصی که حق انتخاب کردن داشته باشد تسلیم نماید در انتخابات دوره ۱۷ قانونگذاری داشتن کارت انتخاباتی الزامی خواهد بود تبصره ۲ ترتیب تهیه کارت انتخاباتی و توزیع آن طبق آئین نامه ای که به تصویب کمیسیون کشور مجلس شورای ملی برسد تعیین خواهد شد

رئیس - اجازه بدهید تکلیف ماده که معین شد به تبصره های العاقبتی رای بگیریم پیشنهاد دیگری قرائت میشود .

(پیشنهاد آقای معتمد دماوندی بشرح زیر قرائت شد)

بجای ماده ۶ و تبصره های ۲ و ۱ ماده مزبور شرح آتی را پیشنهاد میکنم .

دادن رأی مخفی است بنا بر این همینکه رأی دهنده باطابق انجمن وارد شد پس از ارائه شناسنامه و مشخص شدن هویت او یکی از اوراق آراء را با علامت مخصوصی قبلاً از طرف وزارت کشور بقدر کافی تهیه و در اختیار انجمن های اصلی و فرعی و شعب گذاشته و مهیور بهر انجمن مرکزی میباشد از انجمن دریافت و سپس در محلی که در اطاق انجمن برای نوشتن رأی معین شده رأی خود را شخصاً نوشته و تانوده و بعد ورقه را در حضور انجمن در صندوق انداخته خارج میشود .

رئیس - مشابه است (معتمد دماوندی - مشابه نیست آقای خلیلی فرق دارد) يك « تانوده » علاوه دارد حالا بفرمائید .

معتمد دماوندی - این همین پیشنهادی است که دولت در لایحه تقدیمی خودش بمجلس شورای ملی بجای ماده ششمی در کمیسیون تغییر و تبدیل پیدا کرد داده بود بنده بعد از اینکه لایحه در کمیسیون تصویب شد باین صورت که ملاحظه فرمودید و باعث جاز و جنجال فراوانی شد در نتیجه با فشاری عقیده خود اینجا توهین بمن شد فراوان آقایان همکاران محترم هر کدام بدون جهت و من غیر حق و همچنین يك همکار دیگر عزیز بنده هم در خارج توی روزنامه خودش یعنی در مجله هفتگی خودش و من اقتضای میبکم که همیشه هدف این توهین ها در این قبیل مسائل که صد در صد به نفع ملت ایران است و از

او طرفداری میکنم بشوم و دیگر نباید اینجا اضافه کنم که من چه دارم و چکار دارم در میان طبقات و بداشتن فامیل زیاد و اینکه ریشه دارم نقطه مقدر عرض میکنم که انرا کریم عندالله اتیکم ولی اگر بنده ریشه ندارم باید در نزد خدا رو سفید باشم اقتضای میبکم که بمن از این قبیل توهینات بشود . این همین پیشنهادی است که جناب آقای دکتر اقبال در لایحه پیشنهادی دولت تقدیم مجلس شورای ملی نموده اند عیناً بدون کم و کاست بدون اینکه چیزی اضافه بکنم اینجا پیشنهاد کردم استدعای من این است که هیئت محترم دولت تشریف دارند جناب آقای نخست وزیر هم فرمودند که نظر دولت این است که طبقه با سواد رأی بدهد و جناب آقای دکتر اقبال هم جداً از لایحه خودشان پشتیبانی کردند باز هم بنده الان موقعیت را غنیمت شمرم و استدعا میکنم مجدداً تأیید بفرمائید آنچه را که بمجلس شورای ملی تقدیم شده بنده که جناب آقای دکتر متین دقتی کرده بودند هیچ شباهتی ندارد زیرا در آن يك مطالب دیگری بود و پیشنهاد بنده بسیار ساده است و حتی تبصره ها را هم بنده فعلاً چون مقدماتش بهیچوجه فراهم نیست تقاضا کرده ام که حذف بشود استدعا میکنم که رأی بگیرند .

رئیس - این مشابه است .

اردلان - آقای رئیس شما جواب ندادید که فرق بین رد شدن و بلا تکلیف ماندن چیست؟ پیشنهاد جناب آقای دکتر متین دقتی رد نشده است بلکه بلا تکلیف مانده است و بلا تکلیف این است که مشا بهش را میشود رأی گرفت .

رئیس - مینوسد پیشنهاد مشابهی را گرفته نمیشود فقط قرائت میشود ۱۲ تا اینچور پیشنهاد هست پیشنهاد دیگر قرائت میشود .

(پیشنهاد آقای کفائی بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ۲ ماده ششم بطریق زیر اصلاح شود .

تبصره ۲ در صورتی که دولت نتواند کارتهای انتخاباتی را قبل از شروع انتخابات دوره ۱۶ تهیه نماید برای اینکه تعویق در انتخابات دوره ۱۶ روی نهد اجرای تبصره ۱ ماده ششم موکول بانتخابات دوره ۱۷ خواهد بود و در دوره ۱۶ با ارائه شناسنامه خواهد بود .

رئیس - آقای کفائی .

کفائی - عرض کنم در تبصره ماده ششم انتخابات را موکول کرده است بدوره هفدهم یعنی تهیه کارت انتخاباتی . بنده نمیخواستم عرض کنم اینکه در تبصره ۲ نوشته شده است اجرای ماده ششم موکول بدوره هفدهم است بنده پیشنهاد میکنم که در دوره ۱۶ با شناسنامه باسواد رأی بدهد و در دوره هفدهم کارت انتخاباتی داشته باشد و اجرای تبصره ۱ ماده ششم موکول بدوره ۱۷ باشد .

سز او - رد شد .

رئیس - آقای ارباب مهدی بفرمائید .

مهدی ارباب - بنده با اجازه آقایان میخواستم يك عرضی بکنم مثل يك مریضی که میآید يك دل درد مختصری داشته که خطری هم متوجه او نبوده دودسته جراح رسیده اند شکم او را پاره کرده اند

و مشغول مشاخره شده اند تا این مریض بمیرد شما سی روز دیگر وقت دارید بآخر دوره ۱۵ خطر و ضرر فترت بینهایت بیشتر از آن موضوعاتی است که اینجا طرح شده ممکن هم نیست بعقیده بنده برای دوره شانزدهم موجباتی که آقایان میل دارند فراهم شود و برای وضع هر گونه سوء تمیزی لازم میدانم که این نکته را بر عرض آقایان برسانم که اگر امر دائر شود که باسوادها رأی بدهند برای بنده مفیدتر است زیرا در تمام بلوچستان باسوادهاش در زاهدان هستند در زاهدان هم بیننده بانک مهر و مجتبی رأی میدهند فرض این نشود که بنده برای خودم صحبت میکنم من از لحاظ مصالح مملکت و از لحاظ پیش نیامدن فترت این عرض را میکنم حالا هر کس بفکر خودش مشغول است توضیحاتی میدهد مواظب عمل هم نیست که در عمل چه پیش میآید حسن جریان انتخابات بعقیده بنده مربوط باین حرفها نیست مضافاً اینکه هر چند طبقات باسواد این مملکت مستقیماً و مستلاً در امر انتخابات شرکت نکنند با اینحال نمیشود میلیونها مردمی که همه گونه زحمت این کشور را دارند متحمل میشوند سربازی میکنند زراعت میکنند جان میکنند موجبات زندگی يك عده باسواد را فراهم میکنند اینها را از چنین حقی محروم کرد مگر موجبات باسواد کردن آنها را فراهم کرد و بعد از ایشان این حق را سلب کرد بنا بر این بنده باین پیشنهاد موافقت میکنم .

رئیس - بکنفر مخالف بیشتر نمیشود صحبت کند این پیشنهاد هم میماند برای بعد چون مربوط تبصره است الان خود ماده مطرح است آن پیشنهاداتی که مربوط است تبصره ها است قرائت میشود بعد رأی گرفته میشود مثل تبصره آقای شریعت زاده .

يك اشتباهی گمان میکنم برای آقایان رخ داده در این ماده ۱۶۶ که مینوسد در رد یا قبول مجلس باید رأی بدهد این اینطور است همیشه که اینطور عمل شده اگر يك گزارشی آمد بمجلس باید در قیاس رأی بدهند اگر يك گزارش رد آمد مثلا يك اعتبارنامه ای را آوردند که کمیسیون رد کرده بود آنجا هم باید برایش رأی گرفت معنای این ماده این است حالا هر چه آقایان بفرمایند برای رد یا قبول باید مجلس رأی بدهد فایده ندارد يك موضوع ردی است بمجلس میآید بديوك موضوع قبول هر دورا بمجلس باید رأی بدهد یاراد یا قبول . اگر اجازه بدهید چون وقت خیلی نمونده يك لایحه دو فوری آقای دکتر اقبال آورده اند باید بدان رأی گرفته شود یکی هم طرحی است از طرف جمعی از نمایندگان با دو فوریت چون نیم ساعت بیشتر وقت نداریم قرائت میشود .

تقدیم و تصویب دو فوریت طرح پیشنهادی جمعی از نمایندگان راجع بقادر دانی از خدمات اعلیحضرت فقید

(بشرح زیر قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی : خواهشمندم طرح تصویب زیر را مقرر فرمائید در مجلس شورای ملی قرائت و رأی گرفته شود .

سلطانی ، ساحت مقدس مجلس شورای ملی ؛ نمایندگان ملت ایران با توجه بتحولات عظیمی که در دوره زمامداری و سلطنت اعلیحضرت شاهنشاه فقید رضاشاه پهلوی در شئون مختلف کشور بوقوع پیوست و با يك عرضی بکنم مثل يك مریضی که میآید يك دل سنجش و مقایسه دقیق بین این ترقیات نجات بخش و اوضاع نأسف انگیز دوره های قبل از آن اعلام میدارند ؛ از لحاظ ازل خلوص عقیدت و حق شناسی ملت

ایران در برابر مقام جلیل و خدمات بی نظیر اعلیحضرت شاهنشاه فقید و تجلیل از تحول عظیمی که آن اعلیحضرت در کلبه شئون مملکت بوجود آورد و فصل جدیدی در راه تجدید دوران مجد و عظمت تاریخی ایران باز کرده اند (احسن) و در واقع سلطنت با شکوه آن اعلیحضرت مبدعه نهضت اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و مظهر نشوونو و غرور ملی بوده است و از اینجهت ملت حق شناس ایران همواره آن شاهنشاه را بنام کبیر یاد کرده است از اینرو بیرونی از نیت ملت ایران امضا کنندگان زیر اتخاذ تصمیم ذیل را با قید و دو فوریت پیشنهاد میکنم - مجلس شورای ملی ؛ بیاس حق شناسی ملت ایران تصویب میکند عنوان رسمی سر سلسله و در مان عظیم الشان پهلوی اعلیحضرت رضا شاه کبیر خواهد بود این تصمیم باید و لوجه ای طلا حک و در آرامگاه شاهنشاه فقید نصب گردد (صحیح است) .

رئیس - قریب به شصت امضاء دارد و دو فوریت دارد و البته وقتی فوریت ها تصویب شد برای طبع و نشر فرستاده میشود و بعد از ۲۴ ساعت یعنی در جلسه بعد مطرح میشود فوریت اول مطرح است آقای مکی مخالفید؟ بفرمائید .

مکی - البته هیچکس منکر نیست که شاه سابق يك خدماتی باین مملکت کرده است (نورالدین امامی - خیلی خدمات کرده يك خدمت نیست) اجازه بفرمائید بنده مطالبم را عرض کنم آقایان هم رأی خودشان را خواهند داد ولی همیشه باید قضاوت منصفانه باشد یعنی در يك جریانی شمانسبت پهر يك از سلاطین ایران اگر نگاه کنید بعد از اسلام باینطرف ما سلاطین بزرگ زیاد داشتیم تمام سلاطین بزرگ ایران يك صفات خوبی داشته اند که يك صفات بدی هم داشته اند يك نقاط ضعفی داشته اند مجموعه آنها را بعد از صد سال صد و پنجاه سال که از مرگ آنها گذشته است دنیا و مورخین در تاریخ قضاوت کرده اند الان در این لایحه پیشنهادی از طرف آقای سلطانی بنده میخواهم عرض کنم (امامی - خیلی ها امضاء کرده اند آقای مکی هشتاد امضا دارد) بنده میخواهم عرض کنم در رژیم گذشته يك کار های خوبی شده است يك کار های بدی هم شده است من باستاد ادعایم ای که آقای دکتر عبده دادستان دیوان کیفر صادر کرده اند و باستاد حکمی که آقای برزین رئیس دادگاه دیوان کیفر صادر کرده اند در رژیم گذشته را آقایان محکوم کرده اند .

امامی - آقا اجازه ندارد این حرفها بزنند .

رئیس - آقای مکی حالا موضوع مطرح نیست بعد از طبع و نشر وقتی مطرح شد صحبت بفرمائید

مکی - بنده همین راجع بقوریتش میخواهم عرض کنم این يك موضوعی نیست که ما همین طور در اینجا قضاوت کنیم که يك چنین چیزی هست باید صد سال صد و پنجاه سال دیگر رویش قضاوت بشود که مجموعه خدمات شاه سابق مفید یا مضر بحال مملکت بوده کار های خوبش زیاد تر بوده یا کار های بدش یا با اصطلاح نقاط ضعفشان زیاد تر بوده البته ایشان کارهای بزرگ خیلی در این مملکت کرده اند البته بکار های شویشان ملت سر تعظیم فرود می آورد ولی کارهای دیگری هم هست که نسبت بآنها البته بایستی قضاوت شود این است که بنده خواستم عرض کنم که بلافاصله با يك قیام و قعود اینکار را نکنیم طبع و توزیع بشود

برود در کمیسیون عقیده مخالف و موافق هم رویش اظهار بشود .

فرزین - اجازه بفرمائید ؟

رئیس - لزومی ندارد طبع و توزیع میشود بعد مطرح میشود . رأی گرفته میشود بفوریت اول آقایانیکه با فوریت اول موافقت قیام کنند (اغلب برخاستند) تصویب شد . فوریت دوم مطرح است آقای نورالدین امامی موافقت؟ (امامی - بلی) آقای کشاورز صدر موافقت؟ (کشاورز صدر - موافقت) آقای حائری زاده (بعضی از نمایندگان - نیستند) (گفته شد مخالفی نیست) مخالفی ندارد رأی گرفته میشود بفوریت دوم آقایانیکه موافقت قیام کنند (اغلب برخاستند) تصویب شد

۶ - تصویب دو فوریت لایحه استقلال شهر داریها

رئیس - يك لایحه دیگری است بقید دو فوریت که قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

مجلس شورای ملی ؛ چون قوانین و مقررات مربوط بشهر داریها که بتدریج از بدو مشروطیت تا کنون بتصویب رسیده با مقتضیات کنونی وفق نمیدهند لازم است مداخله و مشارکت ساکنین شهر ها و قصبات در اداره امور محل سکونت بیشتر شده و توجه آنها بمشورلت مهم اجتماعی و ملی خویش روشن گردد بالتبصره حسن جریان و سرعت بکارهای محلی داده شود لذا در پیروی از نیت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی که همیشه دولت را متذکر این معنی مفرمائید لایحه ای مشتمل بر هفت فصل و شصت ماده و ۳۰ تبصره تقدیم و استدعای تصویب ماده واحده ذیل را با دو فوریت دارد .

ماده واحده - وزارت کشور مجاز است لایحه قانونی شماره ۲۳۰۷۳ - ۲۳۰۷۸ - ۳۲ ر ۲۸ ضمیمه راجع بشهر داریها را پس از تصویب دو نثت اعضاء حاضر کمیسیون فعلی کشور بوقوع اجراء گذارده و پس از آزمایش در عمل چنانچه نواقصی در آن مشهود گردد رفع و قانون مزبور را تکمیل نموده مجدداً برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید لایحه مزبور در کمیسیون مطرح و پس از شور اول چنانچه بخش خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه ظرف هشت روز بکمیسیون بدهند دستور دوم پس از گذشتن هشت روز بعمل خواهد آمد . نخست وزیر - وزیر کشور

رئیس - آقایان از وضع شهر داریها و همینطور از تشکیل و ترتیب انجمن شهر خوب اطلاع دارند این لایحه بقدری مفصل است که با عرض مجلس وفق نمیدهد (صحیح است) و این در حقیقت يك اختیاری است که میدهند بکمیسیون کشور فوریت اول مطرح است (معتمد دماوندی - بنده مخالفم) بفرمائید .

معتمد دماوندی - از این حسن نیت دولت که به پیروی از نیت خیرخواهانه شخص شخیص اعلیحضرت همایون شاهنشاهی مبنی بر اعطاء اختیارات بساکنین شهرها و اهالی است عدم ملت ایران سیاستگزارند ولی مخالفت بنده مبنی بر این بود که ایکاش این لایحه را چند روزی زودتر می آوردند و میدادند که ما از مواد آن قبلاً اطلاع میداشتیم و چاب میشد (وزیر کشور - چاب میشود) آخر انجمن میروند و این در بست در اختیار انجمن خواهد بود . ای بسا که انجمن به پیشنهادات مفید اصلاً توجه نکند مثل اینکه دیدیم

لایحه ای باین مفیدی که واقفاً بنفع ملت ایران بود و دولت هم با کمال حسن نیت اورا تقدیم مجلس شورای ملی کرد در کمیسیون کشور بچه صورتی در آمد و عاقبت هم چه ایستادگی رویش شد و من قطعاً هم میدانم که این لایحه تصویب نخواهد شد و تلاش هم بیورد است (صحیح است) و باز از بابیان باین کرسیها تکیه میزنند و سرنوشت رعایای بد بخت را معین میکنند (دهقان - آقا درست نمیکوئید؟ این حرفها چیست بجزنی خودت چطور انتخاب شدی ؟) بشن بشن سر جای ت شما نباید دخالت بکنید .

دهقان - آقای رئیس اجازه ندهید بمجلس توهین کند .

رئیس - هر دو باید ساکت باشید . آقای معتمد دماوندی شاهام باید راجع بمطلب صحبت کنید .

معتمد دماوندی - ما از دولت بسیار متشکر میشویم در صورتیکه در این لایحه اجازه میدادند (من نمیدانم ممکن است که در این لایحه هم اجازه داده باشند) که رؤسای انجمنها را اهالی شهرها بدون واسطه و بدون اینکه بر گردیم بانتخابات قرون وسطی و دو درجه ای انتخاب کنند خود مردم رؤسای انجمنها را در لافه انتخابات بکنند و ای انتخاب بکنند .

وزیر کشور - خود مردم انتخاب میکنند

رئیس - آقای معتمد دماوندی در اصل موضوع حالا وارد نیستیم این فوریت است که حالا بحث میکنم وقتی مطرح شد اینها را بگوئید .

معتمد دماوندی - دیگر مطرح نمیشود در کمیسیون طرح میشود .

رئیس - تغییر - حالا میروند برای طبع و نشر بنده ماده واحده مطرح میشود .

معتمد دماوندی - بسیار خوب بنده عرض ندارم و پس بگرفتم مخالفت خودم را

کشاورز صدر - بنده موافقم .

۷ - بقیه مذاکره در اطراف گزارش کمیسیون کشور راجع بانتخابات

رئیس - آقای معتمد دماوندی مخالفت خودشان را پس گرفتند رأی گرفته میشود بفوریت اول آقایانیکه موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد . فوریت دوم مطرح است مخالفی نیست؟ (گفته شد - خیر) رأی بگیریم بفوریت دوم این لایحه آقایان که موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد

۷ - بقیه مذاکره در اطراف گزارش کمیسیون کشور راجع بانتخابات

رئیس - بر میگردیم بقانون انتخابات . پیشنهاد آقای حائری زاده قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد مینمایم در تبصره دوم ماده ششم سطر سوم حذف شده بجای آن نوشته شود اوراق شناسنامه عوض کارتهای انتخاباتی خواهد بود .

حائری زاده - حالا اگر تبصره همام مطرح است بنده توضیح بدهم .

رئیس - حالا تبصره ها مطرح نیست متن ماده مطرح است وقتی به تبصره ها رسیدیم برای خواستیم بگیریم توضیح بدهید پیشنهاد آقای دکتر فلسفی قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

اینجا پیشنهاد میکنم که بجای جمله در سطر دوم « کارت انتخاباتی » نوشته شود شناسنامه ای که عکس رأی دهنده بآن منطبق باشد .

رئیس - آقای دکتر تبصره است یا ماده است (دکتر فلسفی - پیشنهادی کرده ام بنده که جزء ماده

باشد) آنچه که آقای دکتر مرتضی دفتری پیشنهاد کرده بودند این بود که شناسنامه منم باشد ایشان معتقدند که دارای عکس باشد. این مشابه نیست (بهادری پس بگیری آقای دکتر فلسفی) بفرمائید توضیح بدهید.

دکتر فلسفی - عرض کنم بنده پیشنهاد کردم که شناسنامه عکس رای دهنده ملصق باشد لذا این قسمت کارت الکترونی که مادر اینجانب پیشنهاد کردیم تقریباً تلویحاً روح این لایحه را از بین بردیم یعنی تعلیق بعحال میکند و این لایحه عملی نیست اینست که بنده پیشنهاد کردم که بجای کارت الکترونی رای دهنده شناسنامه خودش را که عکس ملصق بآن شده است بدهد و اگر ادعای تقلب میشود بنده میگویم بی رسم که این تقلب چه جور است وضع فعلی که تقلبش زیادتر است اینست که بنده استدعا میکنم باین پیشنهاد رای داده شود.

رئیس - آقای مغیر .

مغیر - این پیشنهاد آقای دکتر فلسفی گویا از عمل دور باشد زیرا شناسنامه هاهمه دارای عکس نیست و در دهات و قصبات بهیچوجه عکس ندارد و بازم دولت اگر بخواهد این را عملی کند زحمتش از کارت انتخاباتی کمتر نیست (دکتر فلسفی این خیلی آسان است) عرض کنم که اصلاً عکس در دهات نیست و اینکار را اگر دولت بخواهد الزام بکند که روی هر شناسنامه ای باید عکس صاحب شناسنامه زده شود اینهم یک مدتی وقت لازم دارد و بنابراین اینهم کمتر از تهیه کارت انتخاباتی زمان لازم ندارد و بنابر این خواهش میکنم شما هم این پیشنهادتان را پس بگیرید.

معمدماوندی - هر کس که کاندید است عکاس بیاورد.

رئیس - آقای معمدمداوندی من مجبورم شما تذکر بدهم بفرمائید آقای امیر تیمور .

امیر تیمور - بنده تعجب میکنم از اینکه بعضی از آقایان فکر میکنند که عیب انتخابات شاید در قانون انتخابات بوده که میخواهند قانون انتخابات را اصلاح کنند تا معایب آن بر طرف شود عیب انتخابات در جریان انتخابات بوده است و مداخله دولتها بوده که انتخابات را برخلاف مصالح مملکت و مطابق میل و دلخواه خودشان جریان میدادند و من فکر میکردم آقای تقی زاده که واقف هستند وقتی تشریف میاورند این جا این حقیقت را اعتراف کنند قانون همیشه مجری صحیح میخواند انتخابات موقعی که در رأس اینچنین نظارت مشیرالدوله نشسته باشد انتخابات با کمال صحت و شرافت انجام میشود و موقعی که یک مشیر الدوله قلابی محول میشود این انتضاحاتی که می بینید راه می افتد و الا قانون که اشکالی ندارد حالا امیدوار هستم که در آتیه دولتها و مجریان با حسن نیت دقت بکنند و انشاء الله قانون صحیحی اجراء بشود اما راجع به پیشنهاد آقای دکتر فلسفی خیلی متأسفم عرض کنم که ایشان شاید فکر کردند که تمام ایران همین تهران است که تمام وسائل فراهم است من بشما اطمنان میدهم که شاید نصف اهالی این مملکت اصلاً عکس و وسائل عکاسی را ندیده اند و وسائل عکاسی فراهم نیست در نقاط مختلف این کشور و این پیشنهاد جنابعالی خود بخود مستلزم حداقل سی میلیون شرح برای این ملت بدبخت فقیر

است سی میلیون خرج آنهم بافقان و سائلان اینجا برای تفریح و تفنن که نباید بشنیم قانون بگذرانیم بنده دلم میخواهد که تمام اوراق هویت آن ها زرنگار باشد ولی نمیشود که عزیزم باید به بنده که بچه نوا مکان دارد واقماً الان در قاطعی که هنوز عکاسی را ندیده اند و عکاس وجود ندارد عملی نیست من تقاضا میکنم که این پیشنهاد خودتان را پس بگیرید

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر فلسفی اینست که هر کس شرکت میکند در انتخابات شناسنامه اش دارای عکس باشد که نتواند دو سه جا رای بدهد رای میگیریم به پیشنهاد آقای دکتر فلسفی آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام کنند (جمعی برخاستند) مورد توجه نشد پیشنهاد آقای نورالدین امامی قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

مطابق دستور ماده ۱۴۷ آئین نامه پیشنهاد میکنم لایحه موقه مسکوت بماند
رئیس - آقای نورالدین امامی
کشاورز صدر - سی نفر امضاء کنند.

نورالدین امامی - ماده ۱۴۷ صریح است که میگوید هر یک از نمایندگان حق دارد از مجلس کتباً تقاضا نماید که طرح یا لایحه قانونی که بمجلس مراجعه شده است موقه یا دائماً مسکوت بماند در این قبیل موارد در خصوص رد یا قبول این تقاضا قبل از اینکه در موضوع اصلی بحث شود پس از توضیح مختصر پیشنهاد کننده و پاسخ آن از طرف یک مخالف که باید با رعایت اختصار کامل بعمل آید.

رئیس - اولاً بموجب این ماده بکنفرم حق دارد این پیشنهاد را بکند ولی قبل از بحث در لایحه و وقتی در لایحه بحث شد دیگر نمیشود اینکار را کرد والا بکنفرم نمیتواند ولی قبل از این که لایحه مورد بحث قرار بگیرد ممکن است (نورالدین امامی - یعنی من حق ندارم توضیح بدهم؟) توضیح بدهید رای نمیگیرم بفرمائید.

نورالدین امامی - عرض کنم دولت با یک حسن نیتی در آخر عمر این مجلس این قانون را با سلام و صلوات آورده و ملت ایران تماماً گوش بزنگند که ما کی همت خواهیم کرد که در آخر این دوره روسیه از مجلس بیرون نرویم من از جناب آقای ساعد استدعا میکنم بیش از این مارا در پیشگاه ملت خجل نکنند خودشان این لایحه را پس بگیرند این لایحه را (همه نمایندگان) دیدید که ما امروز با چه اقتضای مواجه شدیم؟ مترجمین در مقابل ماسف بندی کردند و نخواهند گذاشت که یک کار صحیحی بکنیم (خنده نمایندگان).

رئیس - آقایان توجه بفرمائید پیشنهاد دیگری قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده ششم پس از سطر اول و سطر پنجم پس از کلمه پس از ارائه نوشته شده شناسنامه و همچنین تعیین هویت او . . .

رئیس - مشابه است پیشنهاد آقای حائریزاده قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد مینامیم ترمیم دوم حذف شده و بعد از

عبارت باطابق انجمن وارد شده اضافه شود در دوره ۱۶ پس از ارائه شناسنامه و در دوره ۱۷ تا آخر ماده تصور میکنم اگر اصلاح فوق بشود اشکال مرتفع است.

رئیس - این ترمیم است با اصلاح ماده بود (حائری زاده - اصلاح ماده بود) یکمرتبه دیگر قرائت کنید .

(مجدداً قرائت شد)

یعنی پس از ارائه شناسنامه خودش رای خودش را بنویسد؟ (حائری زاده - بلی) بسیار خوب این همان بود که پیشنهاد کردند (حائری زاده - در اینجا تفکیک شده اجازه بفرمائید توضیح بدهم روشن شود) توضیح ندارد فقط قرائت میشود چون پیشنهاد های مشابه آن رد شده است. پیشنهاد آقای مسعود ثابتی قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ریاست مجلس شوراییلی: خواهشمندم ماده شش بطریق زیر اصلاح گردد:

ماده ششم - دادن رای مخفی است بنابراین همین که رای دهنده باطابق انجمن وارد شد پس از ارائه شناسنامه یکی از اوراق مذکور در بالا را از ظرفی که اوراق مخلوطاً در آن ریخته شده بر داشته سپس در محلی که در اطاق انجمن برای نوشتن رای معین شده است رای خود را نوشته بصندوق میاندازد.

رئیس - این همانست که رد شده .

دکتر بقائی - آنجا مخلوط نداشت .

مسعود ثابتی - اجازه بفرمائید بنده توضیح بدهم .

رئیس - فقط فرق این اینست که نمره ردیف ندارد .

مسعود ثابتی - اجازه بفرمائید اصولاً موافقت و مخالفت راجع باین لایحه یک طرز خاصی شده خلاصه آنهاستیکه موافقت سواد دار رای بدهد و آنهاستیکه مخالفند هر دو یک حرف را میزنند او میگوید باسواد اینهم میگوید باسواد منتهی یکدسته با باسواد کامل موافقت یکدسته با باسواد ناقص و کسیکه نقاشی کند بنده آن یکی هستم که... (همه نمایندگان) اجازه بفرمائید این کارت الکترونی و شیه بودن با الکترونک و این حرفها که بقول یکی از رفقا گفت ما در این مملکت الکترونک نداریم و موضوع را بهم زدیم در بیست سال پیش ما در این مملکت کارت الکترونی داشتیم تا پنج روز انجمن مشغول توزیع تعرفه بود، می نشستند تشخیص میدادند که چه اشخاصی واجد شرایطند برای رای دادن بدهم می آمدند با ارائه این کارتهای الکترونی ۲۰ سال پیش رای میدادند این بازی کارت الکترونی اسباب زحمتی شده است برای چه؟ برای اینکه من اصلاً مخالفم باید همین شناسنامه را بدهند این جزء تشریفات رای دادن است که رای باید مخفی باشد باید بروی آنجا که رای خود را بنویسد یا نقاشی کند اسم را این اسمش سواد داشتن نیست چرا سواد را بدانم میکنید سواد همین است که بیاید بروی آنجا ثابتی را بتواند نقاشی کند و برگردد تمام شد؟ نه آقایان برای دادن یعنی انحصار کردن رای بیسواد مخالفم بلی بنده مخالفم ولی باینکه شناسنامه اش را نشان بدهد این جزء تشریفاتش است و باید رای هم اینطور

بدهد اما اینکه بنده گفتم که در ظرف مخلوط باشد و نمره ردیف نباشد برای اینکه وقتی شما میگوید رای مخفی است این نقض فرض است شماره ردیف را وقتی شما میدیدم بفلان بلوک، درست توجه کنید شما بانجمن فرعی این اوراق را میدیدم مثلاً اوراق رای از ده هزار است تا ۱۲ هزار آنجا که رای میدهند مطابق معمول مامم دیده ایم که در انجمنهای فرعی میگویند امروز حسن آباد و حسین آباد میآیند فرداهم تقی آباد و رحیم آباد اینها اسمشان که در دفتر شماره نوشته شده و آن شماره ردیف هم که در ایشان است وقتیکه آراء را میخوانند معلوم میشود که هر کس بکی رای داده است و یکی رای نداده است (دکتر طاهری - معلوم نیست) خیلی خوب معلوم است این قضیه اتفاق افتاده ما خودمان در یکی از انجمنهای نظار ۳۶ نفر رای و وقتی دعوت کردند ما در آنجا کاندیدی داشتیم و تبلیغ میکردیم کاندید های ما اشخاص معینی بودند . یک کاندیدی هم بعضی اشخاص داده بودند و وقتی تمام شد ما دیدیم رفته اند در خانه عمر و زید و دارند از آنها مؤاخذه میکنند ، اینرا از کجا فهمیدند؟ بعد ما آمدیم این اوراقیکه بخش میکرده اند اینها نمره ردیف داشته تا آخر این کاغذ ورقه سفیدیکه داده اند بنده عرض میکنم که این اوراق نمره ردیف دارد ولی آنجا که میدهند نباید نمره ردیف داشته باشد باید این اوراق را ملاحظه را تا که میدهند مخلوط باشد چون این نقض فرض است شما درست توجه کنید عرض میکنم یک بلوکی را در نظر بگیرید که هزار تا رای میدهند آن کتا بچه ایکه آراء در آن است از شماره هزار تا دو هزار مال آنجاست این هزار تا دو هزار شماره اش معین است اسم اشخاص را هم کمی نویسند حسن پسر حسین پس تطبیق میشود و معین میشود بعد چون رای خوانده میشود معلوم است که آراء از صد تا ۲۰۰ را بحدود آبادیها داده اند از سیصد تا چهار صد را بفلان آبادی داده اند این کاملاً معلوم است (صحیح است) باید رای مخلوط باشد (یعنی استفساری - کاملاً صحیح است) رای مخلوط باید بگیرند باید مخلوط باشد تا معلوم نشود اینچنان نمره ردیف نوشته است میگوید باشما نمره ردیف بقدر کافی تهیه کنند ما پیشنهاد کردیم که ردیف ندهند .

رئیس - پس در پیشنهاد شما میگوید که ردیف ندهند باقیش را که مشابه است رای نمیگیریم آقای سزاوار .

مغیر - آقای ثابتی یک اشتباهی کرده در شماره ردیفی که وزارت کشور تهیه میکند البته سابقاً هم همینطور بوده است حالا هم عمل همین است برای فلان قصبه یا فلان حوزه دوهزار تعرفه میدهند این دوهزار تعرفه سابقاً عمل این بوده که شناسنامه که دست کسی بود حسن پسر فلان این میرفت رای خودش را میدادند و حالا هم باهمان نمره ردیف میاندازند دو هزار رای هم از تویش در میآید مثلاً آقای مسعود ثابتی ۱۶۰۰ تا از لحاظ کلی وقتی سر صندوق را بخوانند معلوم است این بشماره ردیف مربوط نیست (مسعود ثابتی - مربوط است) اشتباه میکنید از نظر کلی وقتی که نتیجه آراء بدست آمد این معین است ، اینهم نباشد معین است ، اینهم نباشد معین است زیرا الان هم که دو هزار تعرفه میفرستیم برای یکجائی آنکسی که اکثریت دارد معلوم میشود که مسعود آباد یا حسین آباد بکی رای داده است اما

اینکه فرمودید اینطور نیست و نظر بنده اینست که جنابعالی استرداد بفرمائید چون وارد نیست **رئیس** - قسمت اول رد شده فقط راجع بردیف است که شماره ردیف نداشته باشد و اوراق را مخلوط بدهند آقایانی که با این پیشنهاد موافقت قیام کنند (اکثر برخاستند) مورد توجه شد آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی - چند روز قبل از این بنسبست حاضر شدن خبر کمیسیون بودجه استدعا کرده بودم از آقایان که توجه بفرمایند که بعد از لایحه انتخابات لایحه بودجه مطرح بشود آقایان هم موافقت فرمودند ولی چون هنوز رای گرفته نشده و مطابق آئین نامه باید دستور جلسات با رای مجلس باشد میخواستم استدعا کنم آقایان موافقت بفرمایند که بعد از اینکه لایحه انتخابات تکلیف روشن شد اول آن لایحه سازمان برنامه که آنهم کارش خیلی معطل است (صحیح است) و خیلی هم مختصر است تصویب شود و بعد لایحه بودجه مطرح شود این را استدعا میکنم که باین دوموضوع توجه بفرمایند و مجلس رای بدهد که پس از لایحه انتخابات اول لایحه سازمان و بعد لایحه بودجه مطرح بشود

رئیس - مخالفی نیست با این نظر؟ (گفته شد خیر) آقایانی که باین نظر آقای وزیر دارائی موافقت قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد آقای وزیر کشور .

وزیر کشور - بنده خیلی متأسفم که مجلس شوراییلی پیشنهاد آقای مسعود ثابتی را درست توجه فرمودند که عملی نیست بهیچوجه عملی نیست چه طور مار دیف نکنیم باید بعلبغه گفت نمره یک بزن بعد سه بزن این عملی نیست برای اینکه آنچیزی را هم که ایشان فرمودند نتیجه ای ندارد زیرا کاندیدها در همه جا معین هستند و اعلان میشود و همه میدانند که کی ها کاندید هستند و بعد هم وقتی رای میدهند فقط اسم کسی که هست ثبت میکنند آن نمره هم که هست ثبت میکنند که مثلاً نمره ۲ یا سه داده اند فقط این در عمل برای ما تولید زحمت میکند هم برای مطبئه و هم برای ما (رئیس - ردیف داشته باش ولی برای حوزه ها و ردیف نفرستند) آنهم که آقای رئیس میفرمایند که نمره ردیف ندهند باز هم چه فرق میکند بالاخره خواهند که از نمره ۵۰ تا نمره ۱۰۰ را اینجا داده اند این هم اثری ندارد .

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر اعتبار قرائت میشود. (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم ماده ۶ شرح زیر اصلاح شود ماده ۶ - دادن رای مخفی است بنابر این همینکه رای دهنده باطابق انجمن وارد شد پس از ارائه کارت انتخاباتی یکی از اوراق مذکور در بالا را که اسامی کاندیدها روی آن چاپ شده از انجمن دریافت میکنند سپس در محلی که در اطاق انجمن معین شده علامتی جلو اسم کاندید یا کاندیدهای که مورد نظر است میگذارند و بصندوق میاندازد .

رئیس - آقای دکتر اعتبار .

دکتر اعتبار - آقایان استدعا میکنم آقایان توجه بفرمایند که شاید از این بن بست یک طوری بیاییم بیرون چون این لایحه انتخابات کار مجلس را فلج کرده است این ماده ششم . جناب آقای تقی

زاده خیلی خوب تذکر دادند چون موضوع این نیست کواصفاً بین سوادها و بیسوادها اختلافی گذاشته شود موضوع اینست که هر کسی واقماً رای خودش را بدهد بنده اینجا پیشنهاد کردم که ماده ۶ اینطور تغییر بکنند : دادن رای مخفی است بنابراین همینکه رای دهنده باطابق انجمن وارد شد پس از ارائه کارت انتخاباتی (دکتر فلسفی - شناسنامه آقا) اجازه بفرمائید اینجا توی ماده نوشته شده همین که رای دهنده باطابق انجمن وارد شد پس از ارائه کارت انتخاباتی یکی از اوراق مذکور در بالا را که اسامی کاندیدها روی آن چاپ شده از انجمن دریافت میکنند سپس در محلی که در اطاق انجمن معین شده است علامتی جلو کاندید یا کاندید هائی که مورد نظر است (آزاد - این مال مجلس سناست آقا) میگذارند و بصندوق میاندازد . بنده این را خودم اختراع نکردم در تمام دنیا اینطور عمل میشود تنها ممکن است گفته شود که در آنجا چون تشکیلات حزبی است مردم برای اینکار دعوت شده اند این اشکال در کار ما موجود نیست برای اینکه با تصویب مواد اول و دوم و سوم این لایحه که تعداد کاندیدها محدود شده و تعیین شده است که ما چند نفر کاندید داریم اسامی این کاندیدها در یک ورقه چاپ شده و جلوی آن اسامی یک علامتی یعنی یک مربع مستطیل کوچکی خط کشیده میشود این را میدهند بدست آنکسی که میخواهد رای بدهد و او در آنجا که خودش تنها است جلو آنکسی را که مورد علاقه اوست (کشاورز صدر - اگر سواد نداشت چه طور؟) جلو آنکسی که مورد علاقه اوست این مربع مستطیل را سیاه میکنند تا میبندند توی صندوق میاندازد حالا محسنتان اینکار چیست؟ اینست که اگر من یک موکل بیسواد دارم که بن علاقه مند است من باو میگویم اسم من دومی از بالاست جلو آن علامت بگذارند (دکتر معظمی - عیبش همین است) در عین حالی که او میتواند اینکار را بکند ولی اگر واقماً در اطاق قلیش از من رضی نباشد همینکه آنجا رفت علامت دیگری را سیاه میکنند و بطور کلی آزاد است در افعال خودش و احتیاجی هم نیست که برود نقاشی یاد بگیرد و بیاید اسم مرا نقاشی کند این خیلی سهل و ساده است یعنی خیال میکنم که قبل از اینکه بنده این پیشنهاد را بدهم با آقایان موافقتی و مخالفتی این لایحه هم صحبت کردم و اغلب آقایان هم روی این پیشنهاد توافق کردند و من خیال میکنم که از این بن بست که تویش افتاده ایم و از این جنک باسواد و بیسواد ما را راحت میکند .

معمدماوندی - کارت را اصلاح بکنید بشناسنامه .
رئیس - آقای دهقان مخالفید؟ بفرمائید .
دهقان - این پیشنهادی که آقای دکتر اعتبار دادند منظور هر دو دسته مخالف و موافق این لایحه را تأمین نمیکند یعنی آنهاست که حقیقه میل دارند یکی که میروید رای میدهند خودش رای را بنویسد و آنهاست که میگویند ملت را نباید از حق اساسی خودش محروم کرد و قانون اساسی چنین حقی را نداده است که یکدسته از مردم ایران را که رشید و عاقل و بالغ هستند از حق خودشان محروم کنیم هر دو دسته نمای این نظر هستند و بعلاوه این دسته بندی و تقلب در اینکار بیشتر میشود همینطوری که جواب

خودتان را دادید با شخص عامی بیسواد میگویند برو جلوی فلان اسم چندی را علامت بگذار این میاید رای میدهد الان در حال حاضر هم آقای دکتر اعتبار و کبیل بان دست ای هم که سواد ندارند باید خودش را بشناساند یا بوسیله خدمات یا بوسیله تشویق یا هر شکلی که هست ولی اینکه شما پیشنهاد کردید اینرا هم ازین میرسد زیرا کور کورانه میگویند برو آن نفر سومی را جلوی علامت بگذار این گمان میکنم نظرها و ایندسته و آندسته را تأمین نمیکند.

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای دکتر اعتبار آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت می کنند (جمعی برخاستند) مورد توجه نشد. پیشنهادی برای جلسه آینده رسیده که مادام که لایحه انتخابات در دستور است جلسات هر روز باشد یک پیشنهاد آقای دکتر بقائی داده اند که هر روز باشد و یکی آقای معتمدی دماوندی که بغیر از دوشنبه است پیشنهاد آقای معتمد دماوندی قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

چون لویای بسیار مفیدی در مجلس مطرح است و عمر کوتاه مجلس اجازه مطرح آنها را نمیدهد لذا پیشنهاد مینمایم که از این بعد مجلس با استثناء روزهای دوشنبه و جمعه همه روزه تشکیل شود.

کشاورز صدر - بنده مخالفم.

رئیس - آقای معتمد دماوندی.

معتمد دماوندی - بنده راجع باین پیشنهاد توضیح زیادی ندارم امروز بیست و نهم خرداد است و روز ششم مرداد ساعت ده یا یازده مجلس دوره یازدهم انحلالش را اعلام خواهد کرد.

آزاد - مطابق نظامنامه سی نفر باید امضاء کند که مجلس پروگرامش تغییر کند.

رئیس - این پروگرام نیست آقای آزاد روز جلسه را پیشنهاد کرده اند. بفرمائید آقای معتمد دماوندی.

معتمد دماوندی - ... و لویای خیلی مفیدی هم در مجلس هست که اغلبشان هم در کمیسیونها شورهای اول و دوم آنها گذشته مثل آموزش و پرورش اجباری مجانی که واقعا يك قدم بسیار مفیدی برای مملکت است، اصلاح قانون تأسیس دانشگاه و همچنین لویایی که آقای دکتر اقبال تقدیم فرمودند راجع بشهرداریها و بودجه و تعویض املاک خالصه و همچنین املاکی که اخیراً میبایست بملکیت اعلیحضرت همایون شاهنشاهی راجع بوقفیت درآید و سایر لویای دیگر اینها با این صورتی که مایش میرویم هفته ای سه روز و هر هفته ای شاید يك لایحه را هم نیکنداریم تمام شود و از مجلس بگذرد خیال نیکم که عمر این مجلس اقتضا بکند که ما بتوانیم تنها بودجه را که شاید بیش از لایحه انتخابات و ریش حرف زده خواهد شد و پیشنهاد خواهد شد ریش، ماتنها بودجه را بگذرانیم برای اینکار من پیشنهاد کردم که آقایان موافقت بفرمایند ماه مبارک رمضان هم در پیش است و باز هم پیشنهاد خواهم کرد که جلسات شبم کول شود برای اینکه خوب آقایانی که صائم هستند در روز نمیتوانند بیایند بمجلس بنا بر این با استثناء روزهای جمعه که تعطیل صومی است و با استثنای یکروز در هفته که بنده دوشنبه خیال کردم در بقیه روزها مجلس تشکیل بشود و باین لویای رسیدگی کند

رئیس - تعیین روز و وقت مجلس را در ماده ۹۲ رئیس داده اند حالا روز اضافی ایشان پیشنهاد کرده اند که بسته بنظر مجلس است. آقای ملک مدنی مخالفید؟ بفرمائید.

ملک مدنی - آقای دماوندی توجه نفرمودند که کار مجلس فقط لویایی نیست که دولت بمجلس میدهد و باید تصویب شود. بدو در کمیسیونها باید بحث و شور شود آنوقت وقتی که حاضر شد بمجلس بیاید (صحیح است) همین لایحه ای که امروز آقای وزیر کشور دادند باید بکمیسیون کشور ارجاع شود این انجمن شهر، این باید بکمیسیون کشور ارجاع شود برای اینکه مورد علاقه همه هست و انصافاً هم قدم مؤثر و مفیدی است (صحیح است) بلکه ما میتوانیم يك كمکی بکنیم که مردم خودشان در سر نوشت خودشان تأثیری داشته باشند و این باید در کمیسیون مورد بحث و شور قرار گیرد الان شما اختیار داده اید بکمیسیون دادگستری و ۲۴ نفر از اعضاء مجلس الان هفته ای سه روز در کمیسیون هستند که آنوقت جلسه و مجلس خود بخود از اکثریت میافتد و کاری پیش نمیرود مضافاً باینکه مطابق آئین نامه جدید صورت جلسات باید در هر جلسه قبل از تشکیل جلسه بعد مطیع و توزیع شود که در صورت جلسه چون خوانده نمیشود اگر ایرادی هست در موقع شروع جلسه متذکر بشوند و هر روز اگر جلسه بشود این کار هم برای مجلس مهیانبست (صحیح است) باین جهت بنده خواهش میکنم جنابعالی چون با حسن نیت این پیشنهاد را داده اید پیشنهادتان را پس بگیری البته در موقع ماه رمضان بنده هم موافقم که جلسات شب باشد برای آنکه همه ما صائم و روزه دار هستیم و در آن موقع باید روزها استراحت کنیم و شب مشغول کار شویم.

دهقان - مطابق ماده ۸۰ سی نفر باید امضاء کنند.

رئیس - در اینجا ماده ۸۰ اصلاً وارد نیست آن در تغییر دستورات این دستور را نمیخواهد تغییر بدهد میگوید بجای سه روز پنجروز باشد آقایانی که موافقت با پنجروز در هفته که جلسه باشد قیام کنند (جمعی برخاستند) تصویب نشد. پیشنهاد آقای دکتر بقائی هم مربوط باین است که هر روز جلسه باشد. دیگر مورد ندارد آقای دکتر بقائی.

دکتر بقائی - بنده فقط يك کلمه توضیح میدهم عرض کنم ما يك لایحه بودجه در دستور داریم، استدلال جناب آقای ملک مدنی متأسفانه هیچ وارد نبود برای اینکه ما این لویایی که از کمیسیونها گذشته و حاضر برای این است که در مجلس مطرح بشود ماهمینها را بگذرانیم لویای دیگر پیشکشان باشد ما الان لایحه انتخابات و لایحه بودجه را بگذرانیم و این دو کار را اگر بکنیم يك باقیات صالحاتی در این آخر دوره برای خودمان گذاشته ایم ولی گمان نمیکنم که با این ترتیب مجلس و اینکه يك ماده سه جلسه ریش بحث میشود این لایحه هم تصویب شود.

رئیس - خوشبختانه لایحه بودجه جلسه را هر روز یعنی ۵ روز در هفته کرده و ساعت هم مدت جلسه است وقتی بودجه مطرح شد مدت جلسه ۵ ساعت و پنجروز در هفته خواهد بود.

دکتر بقائی - ولی برای لایحه انتخابات هم مانعی ندارد که ما ۵ جلسه کار بکنیم.
رئیس - حالا رای بگیریم یا خیر آقای دکتر بقائی؟

دکتر بقائی - رای کننیدند آقایان.

۷ - موقع جلسه بعد ختم جلسه
رئیس - جلسه را ختم میکنم جلسه روز سه شنبه ساعت ۹ دستور هم لایحه انتخابات.

(مجلس چهل دقیقه بعد از ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت

شماره ۷۲۴ ارد

روز و دستور جلسه آینده

بر حسب دستور ریاست محترم مجلس شورای ملی نظر باده ۹۳ آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی روز و ساعت تشکیل جلسه آینده و دستور آن برای درج در روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی اطلاع داده میشود.
روز تشکیل جلسه - سه شنبه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۲۸
ساعت تشکیل جلسه - سه ساعت قبل از ظهر

دستور جلسه:

- ۱ - بقیه شور در گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح قانون انتخابات.
- ۲ - طرح قانونی راجع بعنوان (کبیر) برای اعلیحضرت رضاشاه پهلوی شاهنشاه فقید سرسلسله دودمان پهلوی.
- ۳ - ماده واحده پیشنهادی دولت راجع باختیارات کمیسیون کشور در خصوص لایحه استقلال شهرداریها.
- ۴ - گزارش کمیسیون برنامه راجع سازمان برنامه و اجازه اجراء موقت برنامه هفت ساله.
- ۵ - گزارش راجع بآموزش و پرورش مجانی و اجباری و عمومی.
- ۶ - گزارش راجع باصلاح قانون تأسیس دانشگاه.
- ۷ - گزارش راجع بمعافیت ماشینهای کشاورزی از عوارض گمرکی.
- ۸ - گزارش راجع بمالیاتهای مستقیم.
- ۹ - بودجه کل.
- ۱۰ - گزارش راجع بتعویض املاک.
- ۱۱ - انتخاب دوفنر کسری اعضاء دیوان محاسبات.

اداره دفتر مجلس شورای ملی